

svensk veterinär tidning

12 • NOVEMBER • 2017 • VOLYM 69

Sjukdomsförebyggande åtgärder i svensk äggnaering

**Statsvetaren som
blev veterinär**

**Förslag till nya stadgar
för veterinärförbundet**

Ny hemsida - medivet.se

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUNDBox 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7

E-POST: kansli@svf.seHEMSIDA: www.svf.se

TELEFON: Mån–tors 9.00–16.00,

Fre 9.00–15.00,

lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI

TELEFON: 08-545 558 20

TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande

UNDER TILLSÄTTNING

Kansli- och ekonomichef

ANN-LOUISE FREDRIKSON, *civilekonom*

TELEFON: 08-545 558 21

MOBIL: 070-664 64 90

E-POST: ann-louise.fredrikson@svf.se

Chefurist

JESSICA BERLIN, *jur kand* (föräldraledig)

Informationschef

JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 33

MOBIL: 070-717 73 25

E-POST: johan.beck-friis@svf.se

Kansliveterinär

MONIKA ERLANDSSON, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 24

MOBIL: 073-231 87 94

E-POST: monika.erlandsson@svf.se

Förbundsjurist

VAKANT

Redovisningsansvarig

LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*

TELEFON: 08-545 558 23

E-POST: linda.wikstrom@svf.se

Administratör SVF

KARIN HENRIKSSON

TELEFON: 08-545 558 28

E-POST: karin.henriksson@svf.se

Administratör SVS

VASSO NORLUND

TELEFON: 08-545 558 27

E-POST: vasso.norlund@svf.se

Ekonomiassistent

CAROLA ERIKSSON

TELEFON: 08-545 558 31

E-POST: carola.eriksson@svf.se

Bankgiro: 530-52 22

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
*se sista sidan*Fullt fokus på medlems-
nytta

NÄR NI LÄSER DETTA har höstens mörker förhoppningsvis gett vika för inslag av glimmande ljus, värme och dofter som ger en föräning om kommande julfrid. Det är vår förhoppning att vi alla har gått vidare med ökade insikter och stärkt tillit efter en nödvändig reformperiod, avsedd att möjliggöra förbundets långsiktiga överlevnad, men kantad av stormiga konflikter som har kostat vårt gemensamma veterinärförbund oerhört mycket. Kostnaderna har bestått i negativt anseende, faktiska kostnader och bitvis har det förlamat förbundets arbete inom områden där vi ska göra skillnad för såväl den enskilde veterinären som veterinärkollektivet. Med olika erfarenheter från vårt gemensamma förbundsarbete finns vitt skilda uppfattningar om sidorna på samma mynt.

Den del av veterinärförbundets medlemmar som har arbetat som förbundsstyrelse mellan fullmäktigemötet 2016 och extra fullmäktigemötet 2017 har i sitt arbete haft fullt fokus på medlemsnytta och att värna om föreningens anseende. På grund av olika krafter har detta varit minst sagt utmanande i kombination med strävan att möjliggöra föreningens långsiktiga överlevnad. Efter att styrelsens arbete motarbetats till den grad att den löpande medlemsservicen inte har varit möjlig att vidmakthålla fann vi inget annat val än att lämna våra poster.

För att ha ett starkt veterinärförbund i många år framöver krävs förändringar både av organisationsstruktur och kansli. Vi anser att det är medlemmars behov och önsknings, som ytterst kommer till uttryck i fullmäktiges beslut, som ska styra veterinärförbundets verksamhet. I det läge förbundet befinner sig i idag är det vår uppfattning att det inte är medlemskollektivet utan enskilda personer – som inte ens nödvändigtvis är medlemmar – som styr verksamhetens inriktning. Hot om personliga repressalier mot styrelsens ledamöter har utdelats, vilket innebär en uppenbar fara för påverkan på den demokratiska ordningen. Även förtroendevalda som inte skiljer privata intressen och personliga preferenser från förbundets intressen har motarbetat styrelsen i dess arbete att skapa en medlemsstyrd organisation.

Vi i den tidigare förbundsstyrelsen vill vara tydliga med att vi alltid, i alla beslut, har satt förbundets intressen i främsta rummet. Vi har tagit emot synpunkter och strävat efter samverkan. Vi har inte vikt oss för tjuvnytt och hot utan fortsatt med ett enda fokus – veterinärförbundets bästa.

Vi hoppas nu att den nya styrelsen ges möjlighet att fatta beslut som gynnar förbundet även om de i vissa fall är obekväma. Vi ser att ett fortsatt arbete med dessa frågor är nödvändiga för ett förbund som ska överleva ekonomiska utmaningar och dessutom kunna arbeta med medlemsservice och skapa medlemsnytta i stället för att lägga resurser på interna buggar i organisationen och inbyggd ineffektivitet. Vi vill hysa en stor tilltro till den kommande styrelsen, och önskar den ett stort lycka till i det fortsatta arbetet för ett starkt och framgångsrikt Sveriges Veterinärförbund.

Ny styrelse vald

Den 8 november avgick författarna till denna ledare som styrelse för veterinärförbundet. Samma dag valde ett extrainsatt fullmäktigemöte enhälligt en ny styrelse under ledning av Katja Puustinen. Den nya styrelsen presenteras i nästa veterinärtidning.

JOHAN BECK-FRIIS

ANDERS FORSLID
JOHN-FILIP LUNDIN
LARS ERIK STABERG
LOTTA HOFVERBERG
MARJA TULLBERG
MARLENE ARESKOG
fd förbundsstyrelse SVF

NexGard SPECTRA[®]

(foxolaner + milbemycin-oxime)

Forebyggelse af *A. vasorum* med månedlig behandling

NY
INDIKATION

Flåter

Lopper

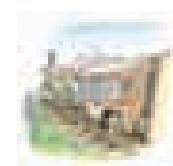
Fransk Hjereteorm

**BESKYT MOD LOPPER OG FLÅTER OG FÅ SAMTIDIG BESKYTTELSE
MOD FRANSK HJERTEORM – ENKELT OG EFFEKTIVT.**

NEXGARD SPECTRA (foxolaner/milbemycin-oxime) lygesiddetabel til hund. **INDIKATION:** Behandling af lopper- og flåteinfestation hos hund/hund samt forebyggelse af hjereteorm og/eller behandling af infestationer med godtrængende nematoder er indført. Behandling af typhusinfektion (D. felis og D. canis) hos hund i 0 uger. Behandling af flåteinfestation (D. immitis, I. ricinus og R. sanguineus) hos hund i 4 uger. Behandling af infestationer med følgende voksne parasitter: infestationer med flåter, spikorm (T. canis og T. leonina), hjereteorm (A. vasorum og A. braziliense) samt piskorm (T. vulpis). Forebyggelse af hjereteorm (D. immitis, T. vulpis) med månedlig behandling. **Brugsvejledning og dosering:** Lygesiddetabel udfyldt under dispensting og dosering er ikke bindende. Brug produktet efter vurdering af hundens og ejerens. **Kontraindikationer:** Anvendelsesområdet er kun til hunde. **Bivirkninger:** Opkastning, diarré, løb, anæstesi eller parestesi. Disse tilfælde af ubehagelige reaktioner (i 1/10 til 1/1.000 dyr) og godtrængende hjereteorm og hjereteorm. **Advarsel:** Behandling af hjereteorm hos hunde og hunde, som vejer mindre end 2 kg kan efter vurdering af hundens og ejerens. Alle hunde som er 4 måneder gamle eller ældre, som lever i områder med endemisk hjereteorm, bør testes for hjereteorm infestation med hjereteorm. De der behandles med NexGard SPECTRA til forebyggelse af hjereteorm, bør indføres til udryddelse af infestationer. Lopper og flåter skal store mængder af lopper på værdiløst for at blive elimineret for infestationer, derfor kan behovet for monitorering af værdiløse hunde ikke undværlig. I mangel af udsatte hunde, bør de hunde, der ikke har store lopper og flåter, og indtagelsen eller effekten vider til følge. Voksne hunde eller brug. **Dosering:** Til oral anvendelse. 1 tablet, 6,5/2 mg til hund 2-3,5 kg. 1 tablet, 6,5/2 mg til hund 3,5-7,5 kg. 1 tablet, 6,5/2 mg til hund 7,5-15 kg. 1 tablet, 6,5/2 mg til hund 15-30 kg. 1 tablet, 6,5/2 mg til hund 30-60 kg. 1 tablet, 6,5/2 mg til hund 60 kg. **Brugsvejledning:** En passende kombination af hygiejnetekniker. Den anbefalede dosering bør overvåges nøje for hunde eller hjereteorm. Behandlingsintervallet skal overvåges på hjereteorms diagnose og på den lokale sygdoms- og hjereteorms status. **Præparatet** kan anvendes som del af den passende behandling mod lopper og flåter. Efter behandling af infestationer med nematoder bør yderligere lopper- og flåtebehandling foretages med et middel som kan virke mod lopper og flåter. **Pakninger og priser:** For hver flåte, tablet med 3 lygesiddet. Se detaljeret dosering på medlemskortet dk. **Udvalgte:** D. Phlegma er indført i forhold til det af EU's godkendte produktionsfirma. Produktbeskrivelsen kan ændres uden varsel. For mere information, se tilfældet Norden A/S, eller på www.ima-europe.eu.

ledare A FORSLID M FL		fackliga frågan	
Fullt fokus på medlemsnytta	3	Målet är ett enat förbund F RITTER	41
reportage S FREDRIKSSON		FVF informerar	
Kristina Nordéus – statsvetaren som blev veterinär	6	Sexuella trakasserier K BERGGREN	42
.....			
vetenskap – granskad artikel		disputationer	
Svensk äggnäring efter omställningen, del 2		Utvärdering av funktionsnedsättning hos katt med osteoartrit	45
Sjukdomsförebyggande åtgärder, kontroll och slakt	11	kanslinytt	46
A JEREMIASSEN M FL		bokanmälan	47
.....			
vilken är din diagnos?		ansvarsärende	
– EKG	20	Avlivade hund utan ägarens närvaro J BECK-FRIIS	49
– Svar	48		
månadens epizetel	21	från studenterna	
		Bokslut I JANSSON	53
allmänt		noterat	
Förslag till stadgar för Sveriges Veterinärförbund	24	• Jordbruksverket kritiserar för nya grisföreskrifter	29
J HABBE, K GUSTAVSSON OCH T EKMAN		• Sverige bäst i EU på djurantibiotika	41
Nyttiga budskap på facklig grundkurs		• Behandling av kronisk njursjukdom hos katt	43
”Du får diskutera lönen med vem du vill”	33	• Diagnostisk kvalitet i djursjukvården undersökt	47
S FREDRIKSSON		• Äldre kolleger bästa tryggheten	56
Promotion och 40-årsfirande vid SLU	37	• Ny specialist i klinisk patologi på UDS	58
J BECK-FRIIS		kongresser & kurser	54
insänt		kåseri	
Behöver vi bujatriker?	40	Luffarn som ”backpacker” A SANDBERG	57
Å LUNDGREN			

Dags att modernisera röntgenutrustning?

Vi erbjuder toppmodern röntgenutrustning som revolutionerar ert arbete.

Kontakta oss så berättar vi mer!
Skicka ett mail till info@fujifilm.se
eller ring: 08-525 237 19.

FUJIFILM

Kristina Nordéus

– statsvetaren som blev veterinär

Ibland faller alla bitar på plats. Kristina Nordéus tänkte sig en framtid som statsvetare, men med ett "medfött" intresse för djur ändrade hon sig och började på veterinärutbildningen istället. Resultatet blev en person som klippt och skuren för regeringskansliet.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

SEDAN 2011 har Kristina varit anställd som departementssekreterare på regeringskansliet, först på Landsbygdsdepartementet och efter regeringsskiftet 2014 på Näringsdepartementet som numer har ansvar för landsbygd, djur och livsmedel. Med en bakgrund som statsvetare, veterinär och en forskarutbildning från SLU på det, har Kristinas pussel av meriter och lite turlig tajming gjort att hon får ägna sig åt något hon brinner för.

Kristinas arbetsliv inom det veterinära området började 2006 med en doktorandtjänst på Institutionen för kliniska vetenskaper, avdelningen för reproduktion. En del i hennes forskningsprojekt var att ta reda på om man med hjälp av flugor skulle kunna identifiera brunstspecifika molekyler.

– Vi använde ansiktsflugor som exponerades för kourin i labbmiljö. Flugorna fick välja mellan brunst- eller lutealurin och vatten. Försöket visade att flugorna kunde skilja mellan de två faserna och vi hittade även en brunstspecifik doftmolekyl. Projektet följdes upp genom några examensarbeten under tiden jag doktorerade, men det finns en del kvar att göra här, berättar Kristina som parallellt med forskningen började jobba på regeringskansliet. Bortsett från en period inför disputationen 2012 har merparten av hennes arbetstid hittills legat på departementet.

– Det var en rad lyckliga omständigheter som gjorde att jag hamnade där. Jag funderade

på att antingen fortsätta som forskare eller söka något arbete inom bistånd eller liknande när jag råkade få se en annons om en ledig tjänst på regeringskansliet. Dåvarande landsbygdsdepartementet sökte en efterträdare till Ingrid Mossberg som skulle gå i pension. Ingrid är agronom, nu sökte man en agronom eller en veterinär som skulle arbeta med djurskydd, slakt och avlivning. Jag fick jobbet och det blev en win-win lösning för mig. Jag kunde både göra klart min forskarutbildning och jobba med frågor jag är väldigt intresserad av, berättar Kristina som började sin anställning under den förra regeringen med Eskil Erlandsson som minister.

HUR ÄR FÖRHÅLLET mellan tjänstemän och politiker?

– Efter en tid med samma ledning vet man ungefär vilken inställning som gäller i olika frågor. Vid regeringsskiftet och en ny politisk ledning blev det mycket "Hur ser ni på det här?" Om det finns ärenden som behöver diskuteras har vår enhet tillfälle att träffa antingen statssekreteraren eller landsbygdsministern, nu Sven-Erik Bucht, vid ett avstämningsmöte en gång i veckan.

KRISTINA NORDÉUS kommer från Linköping. Hon var visserligen stadsbo under uppväxten men mormor och morfar arbetade med mjölkkor och farfar hade ett charkuteriföretag. Hennes intresse för djur fanns således med från barnsben och när det var dags för stordjur under veterinärutbildningen kände Kristina att hon "hittat hem". Numera bor hon med man och två barn, fyra och nio år, i Sigtuna där familjen håller på att renovera ett gammalt hus. Mellan snickeri och målning ägnas tre kvällar i veckan åt sonens hockeylag, Wings, där hon är lagledare. "Jättekul, i den här åldern spelar tjejer och killar tillsammans."

De kommande åren kommer Kristina fördjupa sig i hur förbudet mot tillväxtantibiotika påverkat lantbruksnäringen.

Hur ser en typisk dag ut på departementet?

– Det vet man aldrig! Vi är drygt 20 personer med olika kompetens som arbetar på enheten för djur och livsmedel. Det är stor variation i arbetet med resor, externa besök, möten, det händer saker hela tiden. Att ta fram underlag till den politiska ledningen, bland annat genom att inhämta kunskap och synpunkter från myndigheter, näring och intresseorganisationer, utgör en stor del av jobbet. Jag sitter ”mitt i smeten” och till skillnad mot vad många tror är det inte alls trögjobbat. Vi har mycket duktiga expert-

myndigheter till vår hjälp, beskriver Kristina.

– Nationellt har vi jobbat mycket med regeringens nya livsmedelsstrategi som lades fram i början av året och beslutades i slutet av juni. Ingångsvinkeln för mig i det arbetet har varit djurhållning. Stöd till näringens arbete med att motverka att MRSA kommer in i landet vid avelsimport är ett exempel på åtgärder på djursidan som är kopplade till livsmedelsstrategin, men det finns många fler.

SEDAN 2014 sorterar även veterinära läkemedel under Kristinas ansvar. En viktig del i det arbetet är förslaget till en ny EU-förordning om veterinärmedicinska läkemedel som just nu förhandlas i Bryssel. Den bild man får när Kristina pratar om sitt jobb inom den politiska veterinärbyråkratin är att ingenting är speciellt komplicerat, bara intressant. Inte ens arbetet i Bryssel där alla medlemsstater ska komma överens om den omfattande förordningen, 150 artiklar, verkar krångligt.

– Nej, jag älskar Bryssel och det är jättekul att vara en del av den svenska delegationen som förhandlar den nya förordningen, säger Kristina.

Under förhandlingarna har hon besökt EU-högkvarteret ungefär en gång i månaden. Hennes arbete består i att sammanställa vad Sverige tycker i olika frågor och att vara med och driva på för de svenska ståndpunkterna både i och utanför mötesrummen. En särskilt viktig fråga för Sverige i förhandlingarna är ansvarsfull användning av antibiotika. EU-arbetet med

När det var dags för stordjur på veterinärutbildningen kände Kristina att hon "hittat hem".

FOTO: PRIVAT

Den svenska "läkemedels-delegationen" på Grand Place, Henrik Holst (Läkemedelsverket), Kristina och Christer Backman (Läkemedelsverket) ser alla ut att älska Bryssel.

djurskydd ligger henne också varmt om hjärtat.

– På djurskyddsområdet har vi flera gemensamma regelverk inom EU, t ex gällande slakt och avlivning, med en ny förordning som trädde i kraft 2013. EU-barometern visar glädjande nog att folk i allmänhet blir mer och mer medvetna om de djurskyddsfrågor som är förknippade med produktionsdjuren i Europa, säger Kristina och fortsätter:

– Sverige är ett föregångsland och vi har goda möjligheter att påverka. Vi har fantastisk djurhållning, så är det. Inställningen från övriga medlemsländer har ändrats från att "Ni har så liten produktion så ni kan ju" till att vi nu får besök för att visa upp hur vi gör, t ex omgångs-uppfödning av gris som vi i Sverige är ganska ensamma om att tillämpa.

– Ett uttryck för att intresset för djurskydd ökar i Europa är den nya djurskyddsplattform som kommissionen etablerat efter ett förslag från Danmark, Nederländerna, Tyskland och Sverige, berättar Kristina.

– Samarbetet i djurskyddsfrågor mellan länderna har sin början i den så kallade Vught-deklarationen och Sverige anslöt sig till gruppen våren 2015.

GENOM ÅREN har Sverige på olika sätt varit med och påverkat villkoren för lantbrukets djur inom EU. Slaktförordningen, grisdirektivet och värphönsdirektivet, där bland annat Kristinas företrädare Ingrid Mossberg jobbade hårt för

att få bort de oinredda burarna, och så självklart förbudet mot tillväxtantibiotika som infördes 2006, två decennier efter Sverige, är viktiga exempel på hur Sverige har bidragit till förändring i EU. Just det sistnämnda ska Kristina fördjupa sig i under de kommande åren som postdoktor vid SLU, Institutionen för stad och land, avdelningen för agrarhistoria.

– Det var många som var delaktiga i att få till stånd det svenska förbudet mot tillväxtantibiotika, men det var framför allt bönderna som drev på. När Sverige sedan arbetade för att få igenom samma förbud i EU var det ett fantastiskt exempel på samverkan mellan myndigheter, näring, akademi och intresseorganisationer. Jag har börjat samla in bakgrundsfakta genom djupdykningar i olika arkiv där jag letar efter gamla protokoll, tidningsartiklar m m. Jag vill få en bild av hur förbuden drevs igenom, hur det har påverkat lantbruksnäringen och ta reda på om det finns några generella framgångsfaktorer som bidragit till att det nu finns ett förbud inom EU. Hur har lobbyverksamheten påverkat? Hur gör man för att implementera ett beslut? Det finns massor att ta reda på. Just nu håller jag på att intervjua nyckelpersoner på alla nivåer som var med. De flesta tycker att det är roligt att prata om det och blir glada när jag hör av mig. Det handlar om ett stycke agrarhistoria, att få perspektiv på hur ett genomgripande beslut påverkat det moderna lantbruket, avslutar Kristina. ■

Några förklaringar

Med *EU-barometern* avses de undersökningar som genomförs regelbundet på uppdrag av EU-kommissionen för att mäta folkopinionen på olika områden i de 28 medlemsländerna.

Vught är en stad i Nederländerna där Danmark, Tyskland och Nederländerna undertecknade "Joint Declaration on Animal Welfare" i december 2014.

På *europa.eu* finns massor av fakta om den Europeiska Unionen.

Hemligheten bakom ett lättare liv är mättnad

Hemligheten bakom mättnad är SATIETY

Vid det största program för viktminskning som någonsin genomförts* gick 97 % av alla katter och hundar som utfodrades med ROYAL CANIN® SATIETY ned i vikt, i 81 % av fallen utan att känna sig hungriga.**

Rosetter
Ett gott
Vetenskapligt
bevisat

- En särskild blandning av kostfiber bidrar till en god mättnadskänsla*
- Reducerat fettinnehåll bidrar till en högre compliance**
- Ett högt proteininnehåll bidrar till att bibehålla muskelmassa*
- Effektiv både vid viktminskning och för att bevara idealvikt***

www.royalcanin.se

* En studie som genomfördes av en oberoende forskningsgrupp, The University of Bristol, UK, på 1000 katter och hundar som deltog i ett viktminskningsprogram. Resultatet visade att katter som utfodrades med ROYAL CANIN SATIETY minskade i vikt snabbare än katter som utfodrades med en annan diet. Detta berodde på att katter som utfodrades med ROYAL CANIN SATIETY hade en högre compliance och en högre proteininnehåll. Detta berodde på att katter som utfodrades med ROYAL CANIN SATIETY hade en högre proteininnehåll och en högre compliance. Detta berodde på att katter som utfodrades med ROYAL CANIN SATIETY hade en högre proteininnehåll och en högre compliance.

** Program för viktminskning genomförd med 1 000 katter och hundar under 2015. 80% SATIETY katter och hundar minskade i vikt utan att känna sig hungriga. Detta berodde på att katter som utfodrades med ROYAL CANIN SATIETY hade en högre compliance och en högre proteininnehåll.

VETERINARY DIET

ALEXANDRA JEREMIASSEN, agronom, AgrD, produktionsutvecklare,
 MAGNUS JEREMIASSEN, leg veterinär,
 HELENA ERIKSSON, leg veterinär, VMD, biträdande statsveterinär,
 HELENA WALL, agronom, AgrD, professor och
 DÉSIRÉE S JANSSON, leg veterinär, VMD, Dipl ECPVS, statsveterinär*

Svensk äggnäring efter omställningen, del 2

Sjukdomsförebyggande åtgärder, kontroll och slakt

Den kommersiella fjäderfänäringen arbetar sedan lång tid tillbaka systematiskt för att förebygga smittsamma fjäderfäsjukdomar och zoonotiska agens genom hygienbarriärer, vaccination, sjukdomsbekämpning, övervakningsprogram och optimering av skötsel. I denna andra artikel om värphöns beskrivs hur djurägarna och branschen i samarbete med myndigheterna arbetar för att begränsa effekten av smittämnen och främja god djurhållning inom äggproduktionen. Dessutom beskrivs vad som händer med hönorna efter en avslutad produktionsomgång.

Den första artikeln i serien publicerades i Svensk Veterinärtidning nummer 10/16.

granskad artikel

FÖREBYGGANDE SMITTSKYDD

Kommersiella värphöns hålls oftast i stora flockar med relativt hög djurtäthet. Därför kan en introduktion av en patogen resultera i ett allvarligt sjukdomsutbrott. I ett internationellt perspektiv har dock svenska värphöns ett gott hälsoläge. Detta kan förklaras bland annat av relativt stora avstånd mellan olika värphönsanläggningar och en långvarig tradition av förebyggande smittskyddsarbete där man systematiskt arbetat med att identifiera och bryta smittvägar. Många viktiga fjäderfäsjukdomar orsakas av virus och fokus har därför länge legat på prevention istället för behandling.

FOTO: ALEXANDRA JEREMIASSEN, SVENSKA ÄGG.

FIGUR 1. Gott smittskydd förebygger sjukdomar i fjäderfäbesättningar. I rastgården tillkommer ökade risker i form av t ex smittspridning med vilda fåglar och gnagare. Vatten-samlingar gynnar bakterier och parasiter.

En viktig princip inom fjäderfänäringen är fysisk separation av olika generationer. Därför hålls oftast föräldradjuren, unghönsen och värphönsen på olika anläggningar. Så långt som möjligt tillämpas omgångsuppfödning, vilket innebär att samtliga djur i en avdelning slaktas eller avlivas på samma gång. Därefter rengörs och desinfekteras djurutrymmet noggrant innan nya djur sätts in (8). Nya djur bör aldrig sättas in i en befintlig flock. För flockar som är anslutna till det frivilliga salmonellakontrollprogrammet (se kommande stycke)

råder förbud mot insättning i annat än ett tomt djurutrymme som rengjorts och desinficerats. På detta sätt minskas risken att en infektion förs vidare. För att minimera smittspridning är det bäst att bara hålla höns i samma ålder på en anläggning, men i verkligheten har de flesta värphönsanläggningar flera avdelningar och hus med höns i olika åldrar för att jämna ut äggproduktionen under året. Då blir fungerande smittskydds-rutiner extra viktiga. Detsamma gäller när hönsen har tillgång till utevistelse (Figur 1).

► HYGIENGRÄNSER

En av de viktigaste smittvägarna för mikroorganismer i hönsbesättningar är via människor som går in till djuren. Fungerande hygienbarriärer är därför av största vikt oavsett inhysningsätt och om hönsen har tillgång till utevistelse eller inte. På en värphönsanläggning betraktas förrummet/packrummet, djurutrymmet, verandan och rastgården som det rena området och allt utanför som orent. När man går in i förrummet, som på värphönsanläggningar ofta också utgör packrum där äggen hanteras, passerar först en yttre hygiengräns. Där hängs ytterkläder av och skobyte sker. För att komma in i djurutrymmet passerar sedan en inre hygienzon där personal och besökare ska tvätta händerna, byta skor och ta på sig skyddskläder innan de passerar den inre hygiengränsen. Hygiengränserna består oftast av en fysisk barriär (planka eller bänk) som ska vara tydligt markerad och tät mot golvet (Figur 2). Yttre och inre hygienbarriärer måste respekteras av alla, dvs inte bara av personal utan även av besökare såsom inspektör, rådgivare, hantverkare, veterinär och äggtransportör.

Besök in i djurutrymmena bör undvikas och därför blir det allt vanligare med ett inspektionsfönster mellan förrum och djurutrymme som möjliggör för besökare att se djuren utan att gå in till dem. En karenstid på 48 timmar efter ett tidigare fjäderfäbesök rekommenderas. Besökare, inklusive veterinärer, som har egna hobbyhöns hemma utgör en särskild risk eftersom endemiska smittämnen kan finnas i en hobbyflock utan att djuren visar sjukdomssymtom. Besökare ska helst inte nyligen ha besökt en grisbesättning eftersom t ex rödsjuebakterier (*Erysipelothrix rhusiopathiae*) sannolikt kan spridas mellan grisar och höns (6). Vid skötsel och besök i flera avdelningar på en anläggning ska man gå från yngre till äldre hönsflockar i turordning. Ibland är det dock nödvändigt att frångå denna princip i samband med ett pågående sjukdomsutbrott eller om det finns kvalster eller spolmask i en flock men inte i de andra. På anläggningarna arbetar man också aktivt med att förhindra att vilda fåglar och gnagare tar sig in i stallarna.

De flesta anläggningar som finns i

FIGUR 2. Vid den inre hygiengränsen byter man skor och tar oftast på sig överdragskläder. Gränsen ska vara tydligt markerad som på bilden.

FOTO: ALEXANDRA JEREMASON, SVENSKA ÄGG.

Sverige är i gott skick med hela och täta byggnader. Exempel på svaga punkter där det är svårt att få tät är där gödselbandet eller gödselskruven går ut ur byggnaden, öppningar till veranda och rastgård samt ventilationsdon. Eftersom gnagare undviker öppna ytor ska det finnas en så kallad frizon utan föremål och vegetation runt stallarna. Dessutom ska ytor under och kring silos hållas rena från foderspill och hönsen ska inte utfodras utomhus. De flesta producenter har avtal med ett skadedjursbekämpningsföretag.

VACCINATION

Ett väl genomtänkt vaccinationspro-

gram är en nödvändig förutsättning för god hälsa och djurvelfärd och låg läkemedelsförbrukning i kommersiella värphönsbesättningar. Ett välkänt exempel på en smitta som effektivt förebyggs genom vaccination är Mareks sjukdom, som innan det första vaccinet blev tillgängligt under 1970-talet ofta orsakade hög mortalitet i hönsflockar (4). Jämfört med de flesta andra länder är Sverige fritt från flera allvarliga hönssjukdomar och därför används det förhållandevis få vacciner till fjäderfän i vårt land. Detta är en stor fördel eftersom det innebär lägre vaccinkostnad och arbetsinsats och begränsar den påfrestning för fåglarna som uppstår till följd av vaccindmi-

nistrering (infångning och hantering av djuren följt av injektion), påverkat immunförsvar och risk för biverkningar.

Vaccinationsprogram för värphöns i Sverige

Ett typiskt svenskt vaccinationsprogram för värphöns visas i Tabell 1. Nykläckta värphönskycklingar och unghöns vaccineras rutinmässigt i Sverige för att förebygga sjukdom (Mareks sjukdom, koccidios (*Eimeria* spp, gäller inte höns i inredd bur) och IB (infektiös bronkit)). Vaccination utförs dessutom för att förebygga sänkt äggproduktion och/eller nedsatt skalkvalitet till följd av infektion med aviärt encefalomyelitvirus (AEV, picornavirus) och IB-virus. Samtliga vacciner som rutinmässigt används till värphönskycklingar och unghöns är levande och kan därför administreras till hela flocken via t ex dricksvattnet eller som spray (Tabell 1). Vaccinet mot Mareks sjukdom utgör ett undantag eftersom det injiceras innan den nykläckta värphönskycklingen lämnar kläckeriet. Vaccination utförs på kläckeriet av kläckeripersonalen respektive personalen på unghöns- eller värphönsanläggningen, som regel utan veterinär närvaro. Under de senaste åren har användningen av vaccin mot IB under produktionsperioden minskat avsevärt i Sverige (9), vilket sannolikt innebär att många besättningar idag saknar immunitet.

Vacciner mot bakteriella sjukdomar

På gårdar där hönsen drabbats av utbrott av rödsjuka (*Erysipelothrix rhusiopathiae*) eller aviär pasteurellos/hönskolera (*Pasteurella multocida* subsp *multocida*) vaccineras oftast kommande flockar i samband med insättning (Figur 3). Vaccination kan vidare vara ett alternativ till antibiotikabehandling eller avlivning av flocken i samband med akuta utbrott (6). Vaccination förekommer också mot *Escherichia coli*. Dessa vacciner innehåller inaktiverat sjukdomsagens och administreras genom injektion. Vid vaccination i samband med insättning vaccineras hönorna när de anländer till gården. Vaccinationen utförs av djurägare och djurskötare, ibland med hjälp av inhyrd personal. Vi rekommenderar att en veterinär är närvarande. Vid ett akut utbrott måste hönorna först fångas in, vilket kan vara svårt och tidskrävande och utsätter hönorna för stress. Branschorganisationen Svenska Ägg har nyligen tagit fram ett informationsmaterial om användning av injektionsvacciner i värphönsbesättningar (10).

OFFENTLIG KONTROLL

Hönshälsokontrollprogrammet

Värphönsens hälsostatus grundläggs redan bland avelsdjuren hos de internationella avelsföretagen genom att de garanterar frihet från vissa sjukdomar, t ex *Mycoplasma gallisepticum* och aviärt

lymfom/sarkomvirus (retrovirus). Föräldradjur (parents) importeras som daggamla till Sverige och hålls under karantänliknande förhållanden tills de friförklarats avseende olika smittämnen inklusive *Salmonella*. Flockarna ansluts därefter till Hönshälsokontrollprogrammet (Statens jordbruksverks föreskrifter om obligatorisk hälsoövervakning av fjäderfä, SJVFS 2010:58, K20). I detta program tas blodprover med regelbundna intervall för serologiska tester med särskilt fokus på sådana smittämnen som kan spridas vertikalt (via ägg) till nästa generation. Kontrollprogrammet är obligatoriskt för anläggningar med kommersiella avelsdjur (parents och grandparents) av arterna tamhöns och kalkon som levererar kläckägg till kläckerier som producerar $\geq 50\,000$ daggamla kycklingar per år. Programmet innehåller, förutom provtagningskrav, även regler för lokaler, hygien, hälsoövervakning och skötsel. Efterlevnaden kontrolleras av officiella veterinärer.

Obligatorisk salmonellakontroll

Sedan 1994 är det obligatoriskt att ta prov för salmonellaundersökning på anläggningar med mer än 200 värphöns och även på mindre anläggningar om de säljer ägg till detaljhandeln eller förädlingsindustrin. Enligt nuvarande program ska provtagning ske var 15:e vecka från det att hönorna är mellan 22 och 26 veckor gamla. Provtagning görs dess- ➤

Tabell 1. EXEMPEL PÅ VACCINATIONSPROGRAM FÖR UNGHÖNS OCH VÄRPHÖNS I SVERIGE. MA-STAM=MASSACHUSETTS-STAM

Ålder	Smittämne/sjukdom	Vaccintyp	Administrationssätt	Kommentar
0 dygn	Mareks sjukdom	Levande	Injektion	Utförs på kläckeriet
Cirka 1 vecka	Koccidios (<i>Eimeria</i> spp)	Levande ¹	Oralt	Ej till höns som ska inhysas i inredd bur
3–4 veckor	Infektiöst bronkitvirus (IBV, Ma-stam)	Levande	Dricksvatten/spray	-
6–8 veckor	Infektiöst bronkitvirus (IBV, stam 4/91)	Levande	Dricksvatten/spray	-
12 veckor	Aviär encefalomyelit (AEV)	Levande	Dricksvatten	-
11–13 veckor	Infektiöst bronkitvirus (IBV, Ma-stam)	Levande	Dricksvatten/spray	-
Leverans av unghöns till produktionsanläggningen				
Var 7–10 vecka	Infektiös bronkit (IBV, Ma-stam/4/91).	Levande	Dricksvatten/spray	En gång under produktionsperioden ersätts Ma-stam av stam 4/91 (> 27 veckors ålder)

¹ Vaccineras med brådmogna oocystor av samtliga sju arter av *Eimeria* spp.

FOTO: ALEXANDRA JEREMIASSEN, SVENSKA ÄGG.

FIGUR 3. På en del gårdar vaccineras blivande värphöns mot rödsjuka i samband med insättning. Vaccinet mot rödsjuka administreras subkutant till varje individuell unghöna.

garantera efterlevnad av svensk lagstiftning, god djurhälsa, god djurhållning och hög äggkvalitet. Programmet utvärderades och godkändes av Jordbruksverket år 2000 och låg till grund för dispensprogrammet för oinredda burar under omställningen till inredda burar eller en-/flervåningssystem (11).

Omsorgsprogrammet består av besiktningskontroller, inrapportering av egenkontroller/stalldeklaration samt rådgivning och förslag till förbättringsåtgärder vid behov eller på förfrågan från djurägaren. Programmet är öppet för alla djurägare verksamma inom svensk äggproduktion, såväl äggproducenter som unghönsuppfödare. Vid besiktning kontrolleras 25 punkter som omfattar bland annat anläggningens kondition, skötselrutiner, förebyggande smittskydd och stallklimat (Figur 4). Förekomst av röda hönsqualster kontrolleras i stallet samt provtagningsrutin för tarmmask noteras.

Djurens kondition vid besöket (hull, befjädring, förekomst av hack- och fotskador med mera) bedöms enligt ett standardiserat protokoll på flocknivå. Efterlevnad av reglerna för utevistelse och besiktning av rastgård ingår i dagsläget inte i omsorgsprogrammet. För att godkännas måste en anläggning uppnå minst 80 procent av maxpoängen och uppnå minimipoäng på vissa kritiska kontrollpunkter, exempelvis ammoniaknivå. Godkänd besiktning inom omsorgsprogrammet är idag ett krav på äggproducenter hos alla större packerier i Sverige och godkännande krävs även i Svenska Äggs certifiering som tas i bruk under 2017. Utöver detta finns en koppling till beläggningsgrad för unghöns och värphöns i flervåningssystem, se kommande stycke. I dagsläget besiktigas alla anslutna anläggningar var tredje hönsomgång när hönsen är mellan 45 och 65 veckor gamla. Kontrollerna görs av någon av de tre riksläkare som arbetar för branschorganisationen. Nybyggda anläggningar ska besiktigas av såväl länsstyrelsens förprovare som av en riksläkare innan de första hönsen får sättas in. Därefter gör riksläkaren en uppföljande kontroll av skötselrutiner och hönsens kondition när hönsen är mellan 45 och 65 veckor gamla. I mars 2017 var 94 procent av landets värphönsplatser och

- utom i unghönsflockar två veckor före leverans och i värphönsflockar inför slakt. Kontrollen regleras i Statens jordbruksverks föreskrifter om obligatorisk salmonellakontroll av fjäderfän, SJVFS 2007:19, K104. Vid fynd av *Salmonella* avlivs hela flocken oavsett serotyp och staten ersätter maximalt 50 procent av förlusterna.

Fågelinfluensaövervakning

År 2002 infördes övervakning avseende förekomst av aviära influensavirus av subtyp H5 och H7 i EUs samtliga medlemsländer. För att resultaten av övervakningen ska vara möjliga att jämföra

mellan EU-länderna styrs programmet av riktlinjer i ett beslut från EU-kommissionen (2010/367/EU). Inom ramen för programmet tas blodprov vid slakt från cirka 90 svenska värphönsflockar årligen. Av dessa flockar är cirka 60 frigående inomhus eller inhysta i inredda burar medan resterande flockar är ekologiska eller frigående med utevistelse (7).

BRANSCHENS EGENKONTROLL Omsorgsprogrammet

1995 tog branschorganisationen Svenska Ägg initiativ till ett frivilligt kvalitetsprogram, det så kallade Omsorgsprogrammet. Syftet med programmet är att

80 procent av alla unghönsplatser anslutna till omsorgsprogrammet (Svenska Ägg, opublicerade data 2017).

Omsorgsprogrammets koppling till flervåningssystem

När flervåningssystemen godkändes i Sverige 1998 var problemen med exempelvis fjäderplockning och dödlighet omfattande (5). Jordbruksverket beslöt därför att beläggingsgraden i flervåningssystemen skulle knytas till besiktningsutfallet i branschorganisationens omsorgsprogram. Enligt Rådets direktiv (Europeiska Unionen) om miniminormer för skyddet av värphöns (1) är högsta tillåtna beläggingsgrad i system med frigående värphöns nio värphöns/m² tillgänglig area exklusive redesyta. Med tillgänglig yta avses, för hönsen, ständigt tillgänglig golvyta och våningsplan bredare än 30 cm med gödseluppsamling. EU-direktivet införlivades i de svenska djurskyddsföreskrifterna 2002 och är sedan dess norm för envåningssystem, oavsett utfall i omsorgsprogrammet.

För flervåningssystemen valde Jordbruksverket att bibehålla kravet på att beläggingsgraden ska vara beroende av besiktningsresultatet i omsorgsprogrammet. Tillåten beläggning kan därför variera mellan 7 och 9 höns/m² tillgänglig area för värphöns. Besiktningsutfall i flervåningssystem rapporteras halvårsvis till Jordbruksverket och i juli 2016 hade 75 procent av de besiktigade värphönsanläggningarna en beviljad beläggning på 8,7–9 höns/m² tillgänglig area. Även för unghöns i flervåningssystem är beläggingsgraden knuten till utfallet i omsorgsprogrammet. Här kan beläggningen variera från 10–20,2 unghöns/m² tillgänglig area. I juli 2016 hade 70 procent av de besiktigade unghönsanläggningarna en beviljad beläggning på 19,6–20,2 unghöns/m² tillgänglig yta vid 15 veckors ålder.

I april 2017 gick en reviderad version av djurskyddsföreskrifterna ut på remiss, där föreskriften delats upp i djurslagsvisa författningar och där beläggningen för värphöns och unghöns i flervåningssystem inte längre är knuten till utfallet i omsorgsprogrammet. I stället föreslås beläggningen 9 höns/m² tillgänglig yta eller 20 unghöns/m² tillgänglig yta vid 15 veckors ålder, vara knuten till åtta

FOTO: MAGNUS JEREMASSON

FIGUR 4. I samband med besiktning i branschorganisationen Svenska Äggs omsorgsprogram görs bland annat kontroller av stallmiljön.

i föreskriften angivna krav. Dessa krav omfattar bland annat anslutning till det frivilliga salmonellakontrollprogrammet och Hälsokontroll spolmask men också ströbäddens kvalitet och hönsens kondition. Utfallet av detta förslag är i dagsläget (september 2017) inte klart.

Frivilliga salmonellakontrollprogrammet

2008 övertog branschorganisationen Svenska Ägg ansvaret från Jordbruksverket för den frivilliga och förebyggande hälsokontrollen avseende salmonella hos värphöns (programmet startade 1995). Programmets syfte är att förhindra salmonellainfektion och minimera sprid-

ningsrisken mellan besättningar, djurutrymmen och till människa. En positiv indirekt effekt är att programmet sannolikt även reducerar risken för spridning av andra smittämnen.

Programmet är öppet för djurägare som är verksamma inom svensk äggproduktion under förutsättning att deras anläggning uppfyller kraven för godkännande. Programmet omfattar alla enligt svensk lagstiftning godkända produktionsformer utom besättningar med utevistelse, och inkluderar hela produktionskedjan (föräldradjur, unghönsuppfödning och värphöns). I programmet görs en årlig besiktning av anläggningen av besättningsveterinären. Vid den årliga ➤

- besiktningen kontrolleras bland annat frizoner, gnagar- och fågelsäkerhet samt smittskyddsrutiner. Oftast görs detta i samband med den obligatoriska salmonellaprovtagningen enligt vilken en provtagning årligen ska utföras av en veterinär (SJVFS 2007:19, K104). Utöver besiktning av anläggningen kontrolleras resultatet av den årliga mikrobiologiska analysen av djurens dricksvatten om gården har egen brunn, och att provtagningarna inom den obligatoriska salmonellakontrollen har utförts. Om icke värmebehandlad spannmål används vid utfodring ska berörda fodersilos provtas avseende *Salmonella*. I de produktionsformer som programmet var öppet för, var i mars 2017 96 procent av unghönsplatserna och 94 procent av värphönsplatserna anslutna. Besättningar som är anslutna och godkända i det frivilliga salmonellakontrollprogrammet är berättigade till en högre ersättning från staten (70 %), vid påvisad salmonella jämfört med icke anslutna besättningar som maximalt ersätts till 50 procent.

Hönsbesättningar med utevistelse

2009 startade Svenska Ägg tillsammans med ett försäkringsbolag ett frivilligt salmonellakontrollprogram för värphöns med utevistelse, eftersom dessa besättningar inte kan anslutas till det av Jordbruksverket godkända frivilliga kontrollprogrammet för värphöns. Programmet bygger på samma regler som det frivilliga programmet för höns som hålls inomhus men har specifika tillägsregler för rastgård och veranda. Högre ersättning beviljas inte från staten. Däremot finns det en möjlighet till ökad ersättning via försäkring. Programmet är granskat och godkänt av Jordbruksverket. I mars 2017 var 62 procent av värphönsplatserna med utevistelse anslutna till programmet. Den lägre anslutningsgraden jämfört med programmet för besättningar som hålls inomhus beror delvis på att inte alla anläggningar uppfyller de byggnadstekniska kraven i programmet. Exempelvis måste stallet ha en veranda med gjuten platta.

Hälsokontroll spolmask

Svenska Ägg driver sedan april 2009 programmet Hälsokontroll spolmask.

Det är ett frivilligt och förebyggande program med syfte att begränsa spridning och infektionstryck av spolmask (*Ascaridia galli*) i föräldradjurs-, unghöns- och värphönsbesättningar. Programmet innehåller riktlinjer för provtagning, avmaskning och sanering. Enligt programmet ska uppfödaren ta gödselprov senast tre veckor före leverans av unghönsen till äggproducenten. Anslutna värphönsbesättningar ska ta gödselprov för parasitundersökning när hönsen är 35–40 veckor gamla. Vid förekomst av spolmaskägg avmaskas hönsen efter samråd med veterinär som bedömer behovet baserat på parasitbörda och eventuell produktionsstörning och kliniska symtom. I mars 2017 var 83 procent vardera av unghönsplatserna och värphönsplatserna anslutna (Svenska Ägg, opublicerade data 2017).

HANTERING AV VÄRPHÖNS EFTER AVSLUTAD PRODUKTION

Med ökad ålder hos hönsen sjunker äggproduktionen och skalkvaliteten försämras. Till slut är produktionen så låg och äggskalerna så tunna att det inte längre är lönsamt att behålla flocken. I vissa länder tvångsruggas värphöns och kan då hållas ytterligare en eller två produktionscykler (2) men detta görs i praktiken inte i Sverige. Hos flera avelsföretag sker en aktiv selektion för att förlänga produktionsperioden med bibehållen hög äggproduktion, skalkvalitet och djurhälsa. I den nulägesanalys Svenska Ägg genomförde under våren 2015 framgick att slaktåldern varierade mellan 75 och 93 veckor (9). Även under 2016 varierade slaktåldern men målet är fortsatt att kunna behålla hönsen till 100 veckors ålder (Svenska Ägg, opublicerade data, 2017).

Godkända metoder för slakt och avlivning av värphönsflockar i Sverige är slakt på slakteri, avlivning med koldioxid (CO₂) i en mobil flödeskontainer (kallad tunnel i svensk lagstiftning) eller avlivning med koldioxid i stallet. Olika avlivningsmetoder för fjäderfäflockar i samband med sjukdomsutbrott har tidigare beskrivits i Svensk Veterinärtidning (3).

Slakt på slakteri

Det finns idag två större slakterier som

slaktar värphöns i Sverige, ett i Skåne och ett i Västergötland. En mindre andel värphöns transporteras till norra Tyskland för slakt. Inför slakt lastas värphönsen manuellt i transportlådor och körs på lastbil till slakteriet. På slakteriet hängs varje höna upp på slaktlinjen genom att fötterna träs i byglar. Elbedövning sker sedan genom att hönans huvud kommer i kontakt med ett strömförande vattenbad. Efter bedövning öppnas halskärnen med ett snitt och hönan avblodas. Köttet från värphöns som slaktas på slakteri i Sverige säljs som kokhöns, används som råvara i livsmedelsindustrin i Sverige eller i utlandet.

Avlivning på gården

Ett alternativ till slakt på slakteri är en mobil anläggning på gården som tagits fram i Danmark. Hönsen placeras på ett transportband som passerar genom ett slutet utrymme med koldioxid (flödeskontainer) i så hög koncentration att de dör (Figur 5). Därifrån transporteras de vidare till en kvarn och syra tillsätts för att sänka pH-värdet. De nermalda hönsen används för tillverkning av minkfoder i Danmark. Fördelen med denna metod är att hönsen inte behöver transporteras till slakteriet. Nackdelarna är att hönsen måste fångas in manuellt och bäras till avlivningsenheten, och att köttet inte kan användas som livsmedel. Djuren kontrolleras av en veterinär innan avlivningen för att säkerställa att de är friska. En veterinär ska även närvara den första timmen under avlivningen för att kontrollera att allt fungerar som det ska och att djurskyddet upprätthålls.

En annan metod är att avliva hönsen med koldioxid i stallet. Gasen, som levereras i tankbil, sprutas in i stallet i komprimerad form genom ett speciellt införselrör. Koldioxiden sprider sig i huset och värphönsen blir snabbt medvetslösa. När koldioxidkoncentrationen stiger ytterligare dör hönorna. Fördelen med denna metod är att djuren inte behöver fångas in och transporteras till slakteri. Nackdelen är att köttet inte kan användas som livsmedel eller djurfoder. Det finns också en risk att koldioxiden, som är en tung gas, kan spridas via t ex gödselkultvertar till angränsande stall och andra byggnader, vilket utgör en poten-

FOTO: ALEXANDRA JEREMASSON, SVENSKA ÄGG.

FIGUR 5. Ett alternativ till slakt på slakteri är avlivning på gården i flödescontainer med koldioxid.

tiell risk för såväl höns som personal. Noggrann tätning är därför nödvändig. En veterinär ska alltid närvara för att kontrollera djuren före, under och efter avlivningen. Denna metod används främst när alternativ saknas. Koldioxid-avlivning i stallet används dessutom för avlivning i samband med sjukdomsutbrott eller vid salmonellainfektion. Nybyggda hönsstallar utrustas idag med införselrör för avlivning redan vid byggnationen.

Fördelning mellan slakt och avlivning

2014 slaktades eller avlivades cirka 5,7 miljoner värphöns i Sverige (Svenska Ägg, opublicerade data 2015). Av dessa höns slaktades cirka 3,6 miljoner i Sverige, cirka 200 000 värphöns exporterades för slakt till norra Tyskland, 750 000 avlivades med koldioxid i mobil flödescontainer på gården och resterande 1,1 miljoner avlivades med koldioxid i stallet.

SAMMANFATTNING

Svenska värphöns har ett gott hälsoläge i ett internationellt perspektiv. Trots en relativt hög djurtäthet och allt större flockar är sjukdomsutbrotten förhållandevis få. Antibiotikaanvändningen är mycket låg och vaccinationsprogrammet innehåller endast ett fåtal vacciner. Detta är till stor del ett resultat av ett gediget smittskydds-förebyggande arbete som pågått på gårdarna under många år. Friska djur behöver inte behandlas och avsaknaden av smitta minskar vaccinationsbehovet. Några nycklar till framgången är det förebyggande arbetet genom exempelvis Hönshälsokontrollprogrammet, uppföljningar via årliga besök inom det Frivilliga salmonellakontrollprogrammet och de återkommande besöken i Svenska Äggs omsorgsprogram. För höns och unghöns i flervåningssystem, där omsorgsprogramets utfall styr stallets beläggingsgrad, innebär detta i praktiken att ett gott smittskydd medger ett ökat antal djur.

Övervakning av exempelvis fågelinfluensa, salmonella och spolmask via offentlig kontroll eller branschprogram gör också att bekämpning eller behandling kan sättas in i ett tidigt skede, vilket minskar omfattningen av ett utbrott. Här är en nära dialog mellan näring, besättningsveterinär och myndigheter av stor vikt för ett lyckat arbete.

UTMANINGAR

Den svenska äggnäringen är i ständig förändring. Det innebär att det behövs en kontinuerlig utveckling av det förebyggande arbetet för att svenska värphöns och unghönsbesättningar ska behålla sin goda hälsostatus. En förlängd produktionsperiod, ökad andel besättningar med utevistelse och ökat smitttryck genom t ex global spridning av aviära influensavirus och infektiöst bronkitvirus är några av dagens realiteter. En allt större icke-kommersiell/småskalig fjäderfäsektor utanför offentlig och branschegen kontroll är andra fak- ➤

- torer som redan påverkar eller kan komma att påverka nuvarande rutiner för smittskydds-förebyggande arbete och behov av kontroll.

I en avslutande artikel (del 3) kommer vi att beskriva några av de utmaningar som den svenska äggnäringen arbetar med.

SUMMARY

Egg production in Sweden after the change to alternative housing systems, part 2. Biosecurity, control programs and slaughter

The health and welfare status of Swedish laying hens are favourable in an international perspective. Despite the high stocking density in non-caged hen flocks (7–9 hens/m² available area), increasing flock sizes, longer production periods and limited use of vaccines, the number of disease outbreaks is relatively few. This is a result of extensive preventive work, including on-farm biosecurity routines, and control programs coordinated either by the industry or by governmental authorities.

The Swedish Egg Association's animal welfare program was developed in order to monitor animal health and welfare during the transition period when conventional cages were replaced by alternative housing in the 1990s. Later, it became a requirement for those producers who wanted a stocking density of 9 laying hens/m² available area in aviary systems. The checklist contains 25 control points divided into farm design and condition, biosecurity, indoor climate and animal condition. In March 2017, 94 % of all commercial laying hens and

80 % of all commercial pullets were included in this program.

In addition to mandatory salmonella sampling for all laying hen farms, there is a voluntary salmonella control program that was started in 1995 by the Swedish Board of Agriculture and taken over by the Swedish Egg Association in 2008. It focuses on the on-farm biosecurity and the prevention of spread between houses and farms. An inspection is performed annually by a veterinarian. In March 2017, 96 % of all pullets and 94 % of all laying hens were included in the program. Affiliated farms are eligible for higher economic compensation in case *Salmonella* spp is found. Since 2009, there is also a voluntary salmonella control program for laying hens with access to outdoor areas and pasture.

The purpose of the helminth control program is to limit the spread of helminth infection (in particular *Ascaridia galli*) among houses and different farms. It includes faecal sampling of pullets before transfer to production farms and of laying hens when they reach 35 to 40 weeks of age. The program was started by the Swedish Egg Association in the spring of 2009. In March 2017, 83 % of both pullets and laying hens were affiliated.

At end of lay, Swedish laying hens are slaughtered at abattoirs or euthanized with CO₂. In 2014, 67 % of the laying hens were slaughtered and used for human consumption. Euthanasia with CO₂ at the farms is either performed in the houses or in a mobile closed container. Laying hens that are euthanized in

the mobile closed container are used as mink feed.

Referenser

1. Anonym. Rådets direktiv 1999/74/EG av den 19 juli 1999 om att fastställa miniminormer för skyddet av värphöns. Hämtad 26 april 2017 från www.notisum.se/rnp/eu/lag/399L0074.htm
2. Bell DD. Historical and current molting practices in the US table egg industry. *Poult Sci*, 2003, 82, 965–970.
3. Berg C, Algers B, Atkinson S et al. Akut avlivning av fjäderfäfloccar vid sjukdomsutbrott. *Svensk VetTidn*, 2007, 59, 7, 11–19.
4. Biggs PM & Nair V. The long view: 40 years of Marek's disease research and avian pathology. *Avian Pathol*, 2013, 41, 1, 3–9.
5. Brasch A & Nilsson C. Sveriges omställning till alternativa inhysningssystem för värphöns – en tillbakablick. Jordbruksverket, Rapport 2008:33, 2008.
6. Eriksson H. Svenska erfarenheter av rödsjuka hos värphöns. *Svensk VetTidn*, 2011, 63, 16, 23–26.
7. SVA, Jordbruksverket, Folkhälsomyndigheten & Livsmedelsverket. Surveillance of infectious diseases in animals and humans in Sweden 2016, National Veterinary Institute (SVA), Uppsala, Sweden. SVAs rapportserie 45 ISSN 1654-7098, 2017.
8. Svenska Ägg. Rengöring av hönsstallar på rätt sätt. Svenska Ägg (broschyr), 2011. Hämtad 16 januari 2017 från www.svenskaagg.se/?p=19933&m=3596
9. Svenska Ägg. Nulägesanalys svensk äggproduktion 2015. Rapport till Jordbruksverket, 2015. Hämtad 9 mars 2017 från: www.svenskaagg.se/?p=20966&m=3586
10. Svenska Ägg. Vaccination mot rödsjuka. Hämtad 24 mars 2017 från: www.svenskaagg.se/attachments/92/1767.pdf
11. Wall H, Jeremiasson A, Jeremiasson M et al. Svensk äggnärning efter omställningen, del 1: Inhysning och aktuella trender. *Svensk VetTidn*, 2016, 68, 10, 11–18.

*ALEXANDRA JEREMIASSEN, agronom, AgrD, produktionsutvecklare, Branschorganisationen Svenska Ägg, Box 63, 532 21 Skara.

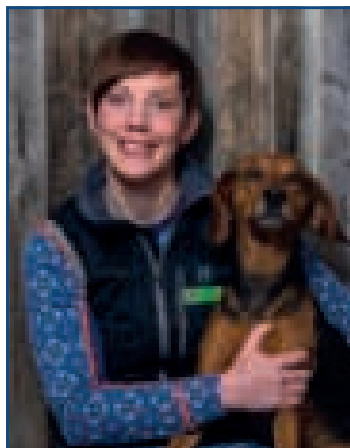
MAGNUS JEREMIASSEN, leg veterinär, Branschorganisationen Svenska Ägg, Box 63, 532 21 Skara.

HELENA ERIKSSON, leg veterinär, VMD, biträdande statsveterinär, Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA), Avdelningen för Djurhälsa och antibiotikafrågor, 751 89 Uppsala.

HELENA WALL, agronom, AgrD, professor, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för husdjurens utfodring och vård, Fågel, Kungsängens forskningscentrum, 753 23 Uppsala.

DÉSIRÉE S JANSSON, leg veterinär, VMD, Dipl ECPVS, statsveterinär, SVA, Avdelningen för Djurhälsa och antibiotikafrågor, 751 89 Uppsala.

Korrespondens till: Désirée Jansson, tel: 018-67 40 00, e-post: desiree.jansson@sva.se

Längtar du till fjälls?

Välkommen till Fjällveterinären – en liten smådjursklinik belägen i natursköna norra Jämtland. Två veterinärer ska nu bli tre och vi söker dig som vågar prova något nytt.

Läs mer om oss, verksamheten och tjänsten på vår hemsida.

fjallveterinaren.se

VIRBAC IMMUNOTEKNOLOGI

NYHET FRÅN VIRBAC

Canigen® DHPPi

Grundvaccin till hund från 8 veckors ålder

Canigen® DHPPi är ett modifierad levande vaccin med effektivitet att stimulera aktiv immunitet mot valpsjuka (CDV), adenovirus (CAV-2), parvovirus (CPV) och parainfluenzavirus (CPiV) hos hundar.

[illegible]

Virbac

www.virtac.com

Measuring the Degree of Generalization

10

Vilken är din diagnos? – EKG

En 15-årig hankatt tas till veterinär på grund av förstoppning men har tidigare diagnostiserats med hypertrofisk kardiomyopati. Fallet är sammanställt och tolkat av Anna Tidholm, Anicura Djursjukhuset Albano.

Birmakatt, 15 år, hane

ANAMNES: En 15 år gammal birmakatt, hane, inkommer till kliniken för att den tycks vara förstoppad. Den krystar och är besvärad och har kräcks några gånger. Katten är tidigare undersökt med hjärtultraljud varvid man diagnostiserat hypertrofisk kardiomyopati med lindrig förmaksförstoring, förtjockning av vänster kammars väggar och mitralisinsufficiens.

EKG var vid det tillfället utan anmärkning och katten medicinerar inte.

STATUS: Vid bukpalpation känns hård träck i kolon. Andningsfrekvensen är 16 andetag/minut, hjärtfrekvensen ca 140 slag/minut och en oregelbunden hjärtverksamhet konstateras vid auskultation av hjärtat. Femoralpulsen är synkron med hjärtslagen.

EKG-UNDERSÖKNING: Se Figur 1. Vilka förändringar ser du, vad kan orsakerna till dem vara och hur handlägger du fallet vidare?

SVAR SE SIDAN 48

FIGUR 1. EKG, avledning II, pappershastighet 50 mm/s. 10 små rutor i bredd motsvarar 1 cm = 1 mV.

Dr. Baddaky – din allergipartner

- ✓ Vi kan allergi – och vill hjälpa dig
- ✓ 1 av 5 veterinärbesök = djur med allergi/hudproblem
- ✓ Från blodprov till bästa behandling
- ✓ Kolhydratsreaktioner blockeras
- ✓ Telefontid dermatologer 9-12

Dr. Baddaky®

www.draddaky.com

I oktober 2017 påvisades ytterligare ett fall av chronic wasting disease hos älg i Norge, denna gång på gränsen till Sverige. SVA konstaterar att fler djur i Sverige behöver undersökas. Epizteln rapporterar också om ett utbrott av newcastlesjuka i Östergötland. Texten är sammanställd av Mikael Propst, SVA.

CWD PÅVISAT NÄRA DEN SVENSKA GRÄNSEN

Chronic wasting disease, CWD, en prionrelaterad transmissibel spongiform encefalopati (TSE) hos hjortdjur som nu getts det svenska namnet avmagringssjuka, påvisades för första gången hos vildren och älg i Norge 2016. Detta var också de första påvisade fallen i Europa. Det är inte klarlagt hur smittan kom till Norge och det är i dagsläget okänt om CWD finns i Sverige.

Norska myndigheter försöker nu bekämpa denna prionsjukdom. Man har beslutat att avliva hela vildrenflocken (ca 2 500 djur) i Nordfjella där de första positiva renarna påvisades, med påföljande tomhållning i fem år. Samtidigt genomförs omfattande övervakning, särskilt i och i anslutning till de områden där de första fynden gjordes. Genom denna provtagning har flera nya fall påvisats i vildrenflocken i Nordfjella och i oktober 2017 påvisades ytterligare ett fall hos älg, denna gång i kommunen Lierne som gränsar till Sverige i höjd med Jämtland. Den aktuella älgen befann sig bara ett par mil från den svenska gränsen. Älgarna i området rör sig över gränsen mellan Norge och Sverige, vilket har studerats genom GPS-märkning, och är därför att betrakta som en enda population.

Bättre övervakning behövs

Sjukdomen påvisades första gången 1967 i Nordamerika och har sedan dess spridits till över 20 delstater i USA och även två provinser i Kanada. I de områden där sjukdomen finns har förekomsten ökat kraftigt, framför allt

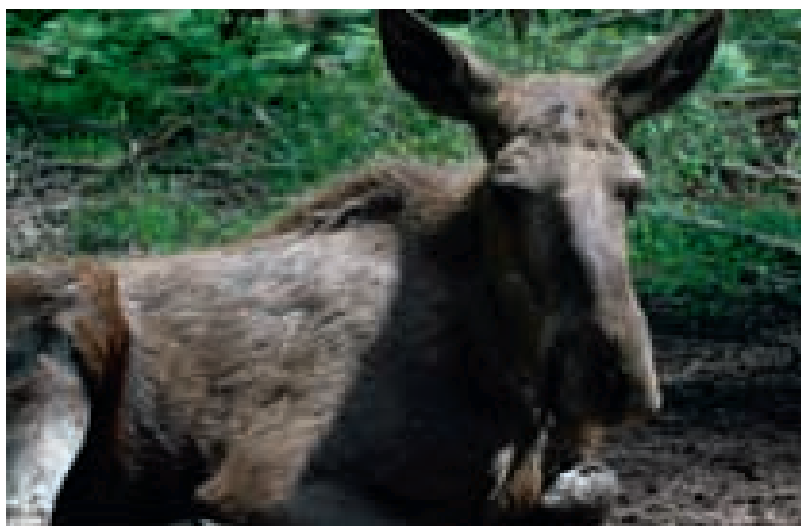

FOTO: JENS ISACHSEN

under de senaste 10–15 åren. Experter menar att man än så länge bara sett början av de negativa effekterna på hjortdjurspopulationerna. Sjukdomens epidemiologi gör den extremt svår att bekämpa, men det finns exempel där det lyckats när åtgärder satts in i ett tidigt skede. Vissa åtgärder kan också sättas in preventivt, för att minska risken för spridning innan man vet om smittan finns i populationen. Sjukdomen kan få mycket stor negativ effekt på svenska hjortdjurspopulationer (inklusive ren, älg och rådjur) på sikt. SVA anser att det är nödvändigt att så snart som möjligt få en bild av läget i Sverige och att en omfattande övervakning behöver genomföras.

Sedan 2016 tas i Sverige prover på djur med CWD-symtom och från hjortdjur som skickas till obduktion av annan anledning. Detta är

Under hösten påvisades ytterligare ett fall av CWD hos en älg i Norge, på gränsen till Sverige i höjd med Jämtland.

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisk sjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

enligt SVAs epidemiologer dock inte tillräckligt för att kunna få en tillfredsställande bild av situationen. Fler djur behöver undersökas och framför allt från de områden som angränsar till Norge. SVA har inlett förberedelser för en kommande övervakning, men avvaktar besked om finansiering innan övervakning i större skala kan påbörjas. EU väntas under denna höst besluta om miniminivån för övervakningen av CWD bland utvalda medlemsstater, bland annat Sverige. Den EU-reglerade övervakningen påbörjas 2018.

Epidemiologi

Avmagringssjuka tillhör som nämnts gruppen TSE-sjukdomar och är i sin epidemiologi och smittvägar mer lik klassisk scrapie än BSE. Sjukdomen sprids direkt mellan djur i en flock, men också indirekt via miljön där smitta kan finnas kvar i många år. Smittämnet finns spritt i hela kroppen och utsöndras i saliv, urin och avföring. Inkubationstiden är lång, över ett år, och smittade djur kan utsöndra smittämne även före symtomdebut. Saltstenar eller utfodningsplatser, där många djur samlas, kan därför bli effektiva smittspridningsplatser. Som framgår av namnet är avmagring ett av de viktigaste symptomen. Dessutom ses olika typer av beteendeförändringar och påverkat rörelsemönster (vinglighet). Djuren kan också salivera och urinera mer än normalt.

Avmagringssjuka lyder under Epizootilagen och misstanke om sjukdomen är därmed anmälningspliktig. Praktiserande veterinärer

uppmannas att vara uppmärksamma på alla hjorddjur (inklusive ren, älg och rådjur) med symtom som tyder på CWD, eller där sjukdomen inte kan uteslutas. Kontakta i dessa fall SVA eller Jordbruksverket. Vi uppmannar också alla veterinärer att sprida detta budskap till människor som kan vara berörda.

Det finns inga fall av sjukdom hos människa som har kunnat kopplas till CWD. Utifrån försiktighetsprincipen är rekommendationerna i Nordamerika sedan många år att inte äta djur med påvisad avmagringssjuka. Detta gäller även i Norge, och det är också dessa rekommendationer som kommer att gälla i Sverige.

NYTT UTBROTT AV NEWCASTLESJUKA

Åter har en svensk värphönsbesättning drabbats av newcastlesjuka (ND). Det virus som orsakar ND är aviärt avulavirus 1 (AAvV-1), tidigare benämnt aviärt paramyxovirus typ 1 (APMV-1). Virus finns i flera genotyper/stammar och med olika sjukdomsframkallande förmåga. När fjäderfä och andra fåglar i fångenskap, t ex hägnad viltfågel, infekteras med varianter av AAvV-1 med en viss grad av sjukdomsframkallande förmåga, klassas det som ND. Avulavirus förekommer hos vilda fåglar och orsakar emellanåt utbrott hos duvor som då benämns duvpest.

Den drabbade besättningen, som finns i Östergötland, konstaterades i mitten av oktober vara smittad. Tidigare under hösten drabbades en annan värphönsbesättning i Småland, men de två besättningarna har ingen inbördes

I mitten av oktober drabbades en värphönsbesättning i Östergötland av newcastlesjuka. Det enda tecknet på smitta var en produktionsnedgång i antal ägg och skalförändringar.

Foto: JOHAN BECK-FRIS

kontakt utan det rör sig om två separata utbrott. I båda fallen, liksom i utbrotten 2016 och 2014, iaktogs inga kliniska sjukdomssymtom eller någon ökad dödlighet hos djuren, utan enbart en produktionsnedgång i antal ägg och skalförändringar (pigmentförlust på bruna ägg och ägg utan skal, så kallade skinn- eller hinnägg).

Sverige är ett av få länder inom EU som inte vaccinerar mot ND. För- och nackdelar med en sådan strategi har diskuterats mellan myndigheter och näring under många år och nyligen utreddes frågan ur ett kostnadsperspektiv av Jordbruksverket. Slutsatsen var att dagens strategi är ekonomiskt fördelaktig. Samtidigt säger Jordbruksverket att vaccination kan bli motiverad i framtiden om förutsättningarna förändras så att ND-utbrotten blir mer frekventa eller omfattande.

Under de senaste tolv månaderna har den svenska värphönsnäringen drabbats av tre ND-utbrott. Utbrotten har alla varit begränsade, såväl beträffande sjuklighet som omfattning. Däremot har hanterings- och handelsrelaterade

kostnader för drabbade djurägare, näring och stat varit betydande. För att kunna bibehålla Sveriges nuvarande ND-strategi måste vi bli bättre på att förebygga denna typ av utbrott. Den enskilt viktigaste åtgärden för att förebygga utbrott är att säkerställa goda smittskyddsrutiner i samtliga besättningar.

Vi behöver också få en bättre förståelse för vilka yttre faktorer som påverkar risken för utbrott, och då i synnerhet den roll som spelas av vilda fåglar. Att avulavirus cirkulerar bland vilda fåglar i Sverige vet vi, men det behövs ytterligare kunskap om i vilken utsträckning. Vi behöver också bättre kunskap om hur direkta eller indirekta kontakter mellan fjäderfä och vilda fåglar ser ut, inklusive hur smittskyddet fungerar till vardags i olika produktionssystem – detta för att förstå hur virus (eller andra patogener) som cirkulerar hos vilda fåglar kan ta sig in i svenska fjäderfäbesättningar. Implementering av redan känd kunskap om biosäkerhet och ytterligare kunskapsuppbyggnad är avgörande för att minska risken för framtida utbrott. ■

Save
The
Date

Ian Ramsey

Dechra Nordics Endocrine Tour 2018!

12 januari i Köpenhamn, 13 januari i Stockholm

2 februari i Oslo, 3 februari i Helsingfors

I januari och februari 2018 är det dags för en seminarieturné. Registreringen kan göras senare i höst. Meddela oss gärna din e-postadress via info.se@dechra.com, för att säkerställa att du får mer information.

Välkommen till Dechras kostnadsfria seminarium med föreläsaren

Ian Ramsey

BVSc Phd DSAM FHEA FRCVS DipECVIM-CA

Vi ser fram emot att träffa dig!

www.dechra.se

08-32 53 55

Förslag till stadgar för Sveriges Veterinärförbund

Veterinärförbundets omorganisationsgrupp har under 2016 och 2017 arbetat med att ta fram stadgar som är anpassade till förbundets nya organisation. Stadgeförslaget redovisas här i sin helhet, och är tänkt att klubbas på förbundets fullmäktigemöte i maj 2018.

Här presenteras förslaget till veterinärförbundets nya stadgar. Detta förslag är författat av omorganisationsgruppen (OOG) under 2016–2017. SVFs nuvarande (oktober 2017) stadgar är antagna 1949 och reviderade bland annat på 2000-talet. Föreliggande förslag blir förhoppningsvis antaget på fullmäktigemötet i maj 2018. Merparten av de förklarande fotnoter som finns i dokumentet ska tas bort i slutversionen.

Förslaget till ny förbundsorganisation bygger på det utkast som presenterades på ett informationsmöte 2016 och som också presenterats i en artikel i veterinärtidningen nummer 5/17. En bättre balans mellan förbundets förtroendevalda och mellan de tre verksamhetsgrenarna fack, företagande och veterinärmedicin, är de huvudsakliga effekter vi hoppas på av de nya stadgarna.

OOG har försökt skapa förutsättningar för en aktivt arbetande styrelse där de tre viktigaste verksamhetsområ-

dena – facklig verksamhet, företagande och veterinärmedicinsk, handhas av tre råd med sina ledningsgrupper, där ordföranden för respektive råd sitter i förbundsstyrelsen (FS). Det möjliggör direkt inflytande och information från respektive verksamhetsgren och garanterar att FS inte kan undgå att ta ställning i aktuella frågor. Vi tror att detta ökar fokus hos FS på vad som är mest väsentligt för förbundets medlemmar.

KOSTNADER OCH DELNING AV MAKTEN

I överläggningarna om vad som ska stå i stadgarna och i arbetsordningen har OOG föreslagit att de tre rådsordförandena arvoderas på deltid och att förbundsordförandens arbete och uppdrag reduceras jämfört med idag. Vi har dels velat hålla kostnaderna för den nya organisationen så låga som möjligt, dels velat åstadkomma en bättre fördelning av makt mellan fullmäktige, förbundsstyrelse, råden och förbundsordföranden.

Vi hoppas också att vi med detta förslag får en mer aktivt arbetande förbundsstyrelse, som kan avlasta ordföranden en del. En annan förhoppning är att vi genom tätare och förbättrad kommunikation mellan förbundets olika grenar, inklusive kansliet, ska undvika dubbelarbete, öka effektiviteten och därmed spara pengar alternativt kunna göra mer för samma pengar.

I OOG har ingått: Marja Tullberg och Lotta Hoverberg (FS), Fredrike Ritter och Kajsa Gustavsson (AVF), Susanna Sternberg Lewerin och Torkel Ekman (SVS), Johanna Habbe (FVF), kanslichef Per Carlsson (t o m juni 2017) och Christian Hoinard (konsult KPMG, t o m dec 2016). Läs ALLT, fundera på förbättringar och välkomna att höra av er till undertecknade med synpunkter.

För OOG

JOHANNA HABBE (FVF)

KAJSA GUSTAVSSON (AVF)

TORTEL EKMAN (SVS)

§ 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Sveriges Veterinärförbund¹ (SVF) är ett fackförbund och en intresseorganisation för veterinärer och veterinärstudenter. Förbundet är anslutet till Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco). SVF är politiskt och religiöst obundet.

Moment 1, Syfte och uppgift

SVFs syfte är att tillvarata förbundsmedlemmarnas samhälleliga, ekonomiska, yrkesmässiga och veterinärme-

dicinska intressen, samt att värna om veterinäryrket och dess framtid i samhället.

Förbundets uppgift är att:

- främja anställda medlemmars fackliga intressen och tillvarata deras rättigheter genom förhandlingsverksamhet och övrig facklig service,
- främja medlemmars intressen genom verksamhet som stödjer företagande veterinärer,
- stötta medlemmarna i deras veterinärmedicinska gärning samt veterinärmedicinsk forskning och

utveckling av betydelse för medlemmarna,

– förbättra individens och kollektivets villkor och förutsättningar för yrket,

– företräda medlemmarna i frågor, som för dem är av allmän betydelse eller kan föranleda framställningar och förslag till departement och myndigheter,

– främja medlemmarnas intressen genom samverkan med andra nationella och internationella organisationer,

– arbeta för en god kollegial anda inom veterinärkåren, samt

– tillse att det finns en eller flera plattformar (tidskrift, hemsida mm) för medlemsinformation, veterinärmedicinsk information och allmänt informationsutbyte.

Moment 2, Värderingar

Sveriges Veterinärförbunds verksamhet bygger på de värderingar som kännetecknar en demokratisk rättsstat, sådana som de kommit till uttryck i svensk grundlag, FN:s allmänna för-

klaring om de mänskliga rättigheterna samt den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

§ 2 ORGANISATION OCH BESLUTSORGAN

Förbundets organisation utgörs av: Fullmäktige, som är förbundets högsta beslutande organ.

Förbundsstyrelsen, som driver förbundets verksamhet på ett strategiskt plan, samt dess underställda organ:

Veterinärmedicinska rådet, som har till uppgift att tillvarata yrkes- och professionsfrågor, med dess underställda sektioner.

Fackliga rådet för anställda veterinärer, som tillvaratar medlemmarnas fackliga intressen,

Företagarrådet, som arbetar med företagande veterinärers frågor rörande veterinär näringsverksamhet^{II}.

Styrelsen kan besluta om utskott och projekt- och arbetsgrupper för utförande av avgränsade delar av förbundets verksamhet.

Kansliet, som på uppdrag av fullmäktige och styrelse verkställer beslut och administrerar förbundets verksamhet.

§ 3 MEDLEMSKAP

Moment 1, Medlem

Till medlem i förbundet kan antas den som

- innehar svensk veterinärlegitimation eller
- av vederbörande myndighet medgivits rätt att verka som veterinär i Sverige, samt
- veterinärstuderande.

Ansökan om medlemskap prövas av förbundsstyrelsen.

Moment 2, Inträde

Ansökan om medlemskap ska göras skriftlig/digitalt.

Person, som inte är behörig att i Sverige utöva veterinäryrket, men som står förbundets verksamhet och strävanden nära, kan av fullmäktigemötet inväljas i förbundet som ständigt medlem utan rösträtt.

Till hedersledamöter kan kallas personer inom eller utom landet, som synnerligen främjat förbundets syften.

Ny medlem har inte rätt till individuell facklig service från förbundet i ärende som förelägg vid tidpunkten för inträdesansökan, om det inte föreligger särskilda skäl. Medlem har inte heller rätt till fackligt stöd gentemot arbetsgivare utanför Sverige.

Moment 3, Medlemsavgifter

Förbundsmedlem erlägger, med nedan nämnda undantag, av förbundsstyrel-

sen fastställda avgifter i enlighet med fullmäktiges riktlinjer.

Om särskilda skäl föreligger kan medlem helt eller delvis befrias från avgifter till förbundet. Vidare befrias egenföretagande medlem, som inte innehar någon form av anställning, från avgift som hänför sig till Sveriges Veterinärförbunds konfliktmedel, efter anmälan med styrkta uppgifter till förbundsstyrelsen.

Veterinär, som på grund av avgång ur tjänst, tjänsteinnehav eller av annat skäl inte kan eller bör tillhöra någon verksamhetsgren kan, efter prövning av förbundsstyrelsen, vara ansluten på basnivå till förbundet och betalar då endast grundavgift^{III}.

Även studerande kan anmäla intresse för deltagande i en eller flera av förbundets verksamhetsgrenar. För studerande gäller särskilda avgifter.

Ständig medlem och hedersledamot erlägger inte någon medlemsavgift.

Delägare i Sveriges Veterinärförbunds enskilda pensionsfond (Herofonden) erlägger samtidigt med andra avgifter även en särskild avgift till understödsfonden i enlighet med stadgarna för pensionsfonden.

Moment 4, Rättigheter och skyldigheter

Rösträtt

Medlem har rätt att utöva sitt demokratiska inflytande genom rösträtt.

Röstberättigade vid val till fullmäktige, förbundsstyrelsen och övriga förtroendeposter är förbundets medlemmar. Veterinärstuderande från och med första till och med fjärde årskursen, ständig medlem och hedersledamot, som inte är behörig att verka som veterinär i Sverige, har inte rösträtt.

Medlemmar som till förbundsstyrelsen har uttryckt sin vilja att ansluta sig till en eller flera av förbundets verksamhetsgrenar har rösträtt i möte som anordnas av dessa eller någon av deras underavdelningar, se även § 6 nedan.

Skyldigheter

Förbundsmedlem är skyldig att:

- rätta sig efter dessa stadgar och med stöd av dem fattade beslut,
- följa förbundets etiska regler, samt
- respektera ingångna förhandlingsöverenskommelser, liksom även beslut om konfliktåtgärder, om inte medlems behöriga handlingsfrihet därigenom begränsas då denna uppträder som företrädare för annat legitimt intresse.
- reglera skulder till förbundet innan förfallodag.

En medlem har inte rätt till medlemsförmåner så länge medlemmen, trots skriftlig uppmaning, underlåter att betala förfallna avgifter eller andra skulder till förbundet. Övriga konsekvenser av att inte följa skyldigheterna följer av Moment 6 nedan.

Moment 5, Utträde

Medlem, som önskar utträde ur förbundet, ska skriftligen anmäla detta till förbundsstyrelsen. Medlemskapet upphör vid utgången av den månad under vilken anmälan inkommit.

Medlem, som utträtt eller utesluts ur förbundet har ingen rätt till förbundets medel för sig och sina anhöriga, dock med undantag av vad som särskilt stadgas i instruktionen för pensionsnämnden.

Utträde befriar inte medlem från de förpliktelser gentemot förbundet, som under medlemstiden ålegat honom/henne och får inte hindra förbundsstyrelsens ingripande mot honom/henne, om medlemmen före utträdet brutit mot förbundets stadgar eller åsidosatt fullmäktiges eller förbundsstyrelsens beslut i kollegiala och etiska frågor.

Moment 6, Uteslutning

Medlem kan, efter beslut av förbundsstyrelsen, uteslutas ur förbundet, om denna:

- agerar gentemot kåren eller förbundet på sätt som kan skada förbundets verksamhet eller förtroende i samhället,
- i hög grad uppsåtligt brister i den hänsyn som bör tas till kolleger,
- åsidosätter eller bryter mot förbundets etiska regler,
- utan godtagbara skäl underlåter att fullgöra sina ekonomiska förpliktelser mot förbundet,
- inte rättar sig efter fullmäktiges eller förbundsstyrelsens beslut,
- fått sin legitimation som veterinär indragen, eller
- om det, efter utredning av förbundsstyrelsen, kan visas att vederbörande blivit antagen i strid med dessa stadgar.

För uteslutning gäller att minst 80 % (6 av 7) av förbundsstyrelseledamöterna röstar för sådan åtgärd.

Förbundsstyrelsens beslut om uteslutning gäller omedelbart men kan överklagas till fullmäktige inom 30 dagar från det att mottagaren fått del av beslutet. Medlemmen anses ha fått del av beslutet tio dagar efter det att meddelandet om uteslutning inlämnats till rekommenderad postbefordran eller motsvarande säker leverans med mottagningsbekräftelse. Medlem som blivit utesluten på grund av obetalda medlemsavgifter, eller som blivit

utesluten på grund av förlorad rätt att utöva veterinäryrket i Sverige, äger inte rätt att överklaga uteslutningsbeslutet.

Återinträde

Beslut om återinträde tas, efter ansökan från den det gäller, av förbundsstyrelsen.

För att återinträde ska beviljas krävs att den sökande har reglerat sina skulder till förbundet samt att det inte föreligger andra omständigheter som kan ligga till grund för uteslutning.

§ 4 FULLMÄKTIGE

Fullmäktige är förbundets högsta beslutande organ.

Moment 1, Sammansättning och val till fullmäktige

Fullmäktigemötet utgörs av 30 fullmäktigedeleger, varav hälften väljs vid vartannat ordinarie fullmäktigemöte, för en mandatperiod om fyra år. Dessa väljs av Sveriges Veterinärförbunds medlemmar på förslag av råd, sektioner eller enskilda medlemmar. Råden och deras respektive ledningsgrupper samt i förkommande fall, deras respektive underavdelningar/sektioner är ansvariga för att nominera kandidater i enlighet med respektive råds instruktion, §§ 6 och 9.

Inte valbara till fullmäktige är:

- veterinärstuderande från och med första till och med fjärde årskursen,
- ständig medlem, och
- hedersledamot.

Ledamot i förbundsstyrelsen eller medlem anställd inom kansliorganisationen är inte heller valbar som fullmäktigedeleгат. Sådan ledamot eller medlem har dock närvaro- och yttranderätt vid fullmäktigemöte.

Veterinärstuderande från och med femte årskursen och pensionärer får utgöra högst vardera 10 % av fullmäktigedeleгатerna.

Presentation av kandidater till fullmäktige sker på förbundets plattformar för medlemsinformation. Valet sker genom elektronisk omröstning. Valperioden sträcker sig fram till sex (6) veckor före Fullmäktige.

Fullmäktigedeleгат kan väljas obegränsat antal gånger.

Moment 2, Fullmäktigemöte

Fullmäktige avhåller ordinarie möte vartannat år. Förbundsstyrelsen bestämmer tid och plats för mötet.

Datum för fullmäktigemöte samt datum för motionstidens utgång ska tillkännages i förbundets plattformar för medlemsinformation senast tolv veckor före mötet.

Kallelse till ordinarie fullmäktige utfärdas av förbundsstyrelsen genom ➤

► personligt meddelande senast fyra veckor före mötet. Det åligger fullmäktigedelegat att snarast anmäla frånvaro till kansliet/valberedningen.

Föredragningslista, med bilagor, tillställs fullmäktige och deras ersättare senast 14 dagar före mötet. Föredragningslistan ska innehålla: stadgeenliga ärenden, förbundsstyrelsens framställningar till mötet samt förslag som väckts av råd, underavdelning (sektion/förhandlingsdelegation) eller förbundsmedlem. För att förslag och motioner ska tas upp för beslut av fullmäktige ska de ha inkommit till förbundsstyrelsen senast sex veckor före mötet.

Förslag från råd, sektioner, underavdelningar eller förbundsmedlem ska åtföljas av förbundsstyrelsens yttranden över dessa förslag och ska, liksom föredragningslistan, publiceras på förbundets hemsida eller motsvarande.

Ledamot i förbundsstyrelsen får delta i fullmäktigemötets förhandlingar och har rätt att få sin mening antecknad till protokollet men saknar rösträtt.

Före detta medlem, som av förbundsstyrelsen fråntagits sitt medlemskap och överklagat till fullmäktige, har rätt att närvara och yttra sig under den punkt då dess ärende tas upp.

Anställda av SVF får närvara om kanslichefen prioriterar det före ordinarie arbetsuppgifter.

Punkter av känslig och/eller personlig karaktär får, vid såväl ordinarie som extra fullmäktige, avhandlas bakom stängda dörrar.

Fullmäktigemöte är beslutsmässigt när minst 80 % av delegaterna deltar i mötet. Vid förfall av till fullmäktige-

mötet utsedd delegat, ska ersättare kallas.

Moment 3, Fullmäktiges verksamhetsområde

Det åligger ordinarie fullmäktigemöte att:

- fastställa de bestämmelser som reglerar råds, sektioners och/eller underavdelnings verksamheter,
- besluta om inrättande eller upplösande av råd/verksamhetsgren,
- fastställa stadgar och reglementen för förbundets fonder och stiftelser,
- utfärda allmänna föreskrifter för den ekonomiska förvaltningen,
- fastställa förbundets balans- och resultaträkningar,
- fastställa verksamhetsplan med budgetunderlag för kommande verksamhetsår,
- besluta om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen,
- fastställa riktlinjer för medlemsavgifter för kommande verksamhetsår,
- fastställa riktlinjer för förbundets verksamhet kommande verksamhetsår,
- besluta om ständig medlemsupptagande i förbundet,
- besluta om kallelse till hedersledamot av förbundet,
- besluta om tilldelande av förbundets medalj i guld eller silver till person som på ett utmärkt sätt främjat vetenskapliga, organisatoriska eller praktiska gärningar inom det veterinära området, samt
- att välja:

- 1) förbundets ordförande och vice ordförande,
- 2) förbundsstyrelsens övriga fem ledamöter, varav tre har särskilda uppdrag att leda respektive råd. Utöver ordina-

rie ledamöter väljs 4 suppleanter, där tre är personliga för de tre ledamöterna med särskilda uppdrag.

3) de tre styrelseledamöterna, med särskilda uppdrag att leda respektive råd, väljs var för sig efter föredragning av valberedningen,

4) valberedning om en sammankallande och fyra övriga ledamöter,

5) två revisorer samt två ersättare för dem, varav en revisor samt ersättare ska vara förbundsmedlem och den andra, samt dennes ersättare, auktoriserad revisor, samt

6) två fullmäktigeledamöter och en ersättare att ingå i beredningsutskottet tillsammans med två förbundsstyrelseledamöter utsedda av förbundsstyrelsen.

Mandatperioden är fyra år, utom för beredningsutskottets ledamöter vilka väljs för två år. Mandatperioder sammanfaller med kalenderår.

Vid val till förtroendeposter i förbundsstyrelse (inklusive ordförande och vice ordförande), beredningsutskott och valberedning bör valen växlas så att hälften av gruppen väljs vid varje enskilt fullmäktigemöte. Valberedningen ska, i samarbete med beredningsutskottet, ägna särskild omsorg åt att identifiera lämpliga kandidater till de poster som, i förbundsstyrelsen, ska agera ordförande i vardera av de tre råden.

Moment 4, Beslutsordning

Fullmäktige utser inom sig ordförande att leda fullmäktiges möte.

Begärs vid fullmäktigemöte omröstning har varje fullmäktigedelegat en röst. Omröstning är, utom vid val, öppen. Om en kvalificerad majoritet

av fullmäktigedelegaterna så kräver kan dock omröstning ske slutet. Fallar rösterna lika vid val gäller den mening som mötesordföranden biträder.

Beslut fattas genom enkel röstövertikt, om inte stadgarna föreskriver annat. Röstning får ej ske genom fullmakt.

Fullmäktigemötet har rätt att till förbundsstyrelsen delegera beslutsrätt i ett enskilt ärende vid ett tillfälle, för en begränsad tid eller tillsvidare.

Moment 5, Extra fullmäktigemöte

Förbundsstyrelsen ska kalla fullmäktige till extra möte inom sex veckor:

- när revisorerna så begär,
- när minst 10 % av förbundets medlemmar så begär,
- när fler än 30 % av delegaterna från förra fullmäktigemötet så begär, eller

– när förbundsstyrelsen finner detta nödvändigt, dock tidigare 15 arbetsdagar efter utfärdad kallelse.

Begäran om extra fullmäktigemöte ska vara skriftlig och ange den eller de frågor för vilka extra möte begärs.

Kallelse ska innehålla förslag till dagordning samt därtill nödvändigt underlag för mötet och ska ske genom personligt meddelande senast 15 arbetsdagar före möte.

Vid extra fullmäktigemöte får endast förekomma de ärenden som föranlett mötet eller som står i omedelbart samband med sådana ärenden.

Det åligger extra fullmäktigemöte att avgöra det ärende som föranlett mötet.

Vad gäller beslutsmässighet, närvaro- och yttranderätt, röstningsregler

Stipendium

STIFTELSEN SVENSKA KVINNORS DJURSKYDDSFÖRENING

I anslutning till sitt 100-årsjubileum instiftade Svenska Kvinnors Djurskyddsförening en fond. Dennas ändamål ska vara att erbjuda anställda, i första hand veterinärer, vid landets djursjukhus möjlighet till *studier och förkovran avseende speciella djursjukdomar eller behandlingsåtgärder*. Fondens avkastning utdelas i form av stipendium.

Stiftelsen Svenska Kvinnors Djurskyddsförening förklarar härmed ovan nämnda stipendium ledigt till ansökan. I ansökan, som ska vara *stiftelsen tillhanda senast den 1 februari 2018*, ska redovisas ändamål samt plan och beräknade kostnader för det projekt som avses genomföras, likaså om bidrag sökt hos annan bidragsgivare för samma ändamål. Mottagare av stipendium ska senast 6 månader efter användning av detta till Stiftelsen inlämna en kort redogörelse häröver.

Närmare upplysning kan fås per telefon 08-783 03 68 (kl 10.00–11.30 & 12.30–13.00).

Stiftelsens adress är: Sandborgsvägen 55, 122 33 ENSKEDE.

och möjlighet att hålla mötet med stängda dörrar gäller vad som stadgas i moment 2.

Moment 6, Protokoll

Protokoll vid fullmäktigemöte justeras av fullmäktigemötets ordförande tillsammans med de två, vid mötet, utsedda justeringspersonerna.

§ 5 FÖRBUNDSSTYRELSEN

Moment 1, Sammansättning och val till förbundsstyrelsen

Förbundsstyrelsen utgörs av förbundets ordförande, vice ordförande, fem ordinarie ledamöter samt fyra suppleanter, varav tre är personliga för de tre ledamöterna med särskilda uppdrag. Suppleanterna inträder vid ordinarie ledamöters avgång eller frånfall. Av de fem ledamöterna har tre särskilda uppdrag att leda de tre råden (se §§ 2 och 6) med sina respektive verksamheter. En av förbundsstyrelsens övriga ledamöter bör ha ett särskilt intresse för ekonomiska frågor.

Kandidater till förbundsstyrelsen nomineras av valberedningen och enskilda medlemmar. De nominerade presenteras i förbundets plattformar för information och väljs av fullmäktigemötet.

Valbar till förbundsstyrelsens ordförande, vice ordförande, de övriga fem ledamöterna samt de fyra suppleanterna i förbundsstyrelsen är varje medlem i Sveriges Veterinärförbund. Veterinärstuderande, ständig medlem samt hedersledamot är dock inte valbara till förbundsstyrelsen. Medlem anställd inom kansliorganisationen är inte heller valbar till förbundsstyrelsen. Förbundsstyrelseledamot kan väljas om obegränsat antal gånger.

Moment 2, Sammanträde

Förbundsstyrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden och är beslutsmässig då minst fem ledamöter är närvarande.

Styrelsen får fatta beslut *per capsulam*, om alla ledamöter är ense om beslutet. Sådant beslut justeras vid nästkommande sammanträde.

Styrelsens protokoll justeras av ordföranden, tillsammans med en för varje sammanträde utsedd justeringsperson, och ska delges ledamöterna i god tid före nästa sammanträde.

Moment 3, Verksamhetsområde

Det åligger förbundsstyrelsen att med all tillgänglig kraft och initiativförmåga och i samarbete med förbundets tre råd, driva förbundets verksamhet i enlighet med fullmäktiges beslut och intentioner samt i enlighet med andan i dessa stadgar. Utöver nedan-

stående framgår förbundsstyrelsens närmare åligganden av förbundets arbetsordning.

Förbundsstyrelsen åligger att:

- leda förbundets löpande verksamhet,
- besluta om instruktioner till utskotten,
- anmäla dessa instruktioner till fullmäktige,
- ansvara för förbundets ekonomiska förvaltning och besluta om disposition av förbundets stödfond i enlighet med dess reglemente,
- utse förbundets firmatecknare,
- besluta om extra avgifter för att täcka kostnader i samband med arbetskonflikt som berör förbundet,
- godkänna budget för råden och, i förekommande fall deras underställda organ,
- kalla till fullmäktigemöte,
- avge skriftlig verksamhetsberättelse samt föreslå verksamhetsplan och budget till fullmäktige,
- verkställa beslut fattade av fullmäktige,
- tillse att det finns en eller flera plattformar för medlemsinformation, veterinärmedicinsk information och allmänt informationsutbyte

- utse ledamöter i Sacos kongress, representantskap m m,
- främja medlemmarnas intressen och medlemsnytta genom samverkan med andra nationella och internationella, främst veterinära, organisationer.

Förbundsstyrelsen har rätt att inrätta de utskott, kommittéer och arbetsgrupper den behöver för att driva förbundets verksamheter. Sådana utskott bör minst vara:

- verkställande utskottet,
- marknadsutskottet,
- djurskyddsutskottet,
- etikutskottet, och
- redaktionsutskottet.

Det åligger förbundsstyrelsen att tillse att utskottens ledamötposter fördelas rimligt och rättvist mellan de tre rådens verksamhetsgrenar och även andra intressenter inom förbundet. Det åligger vidare förbundsstyrelsen att fråga underställda råd och organ om de har förslag till förtroendemän i utskott och arbetsgrupper. Sådana förslag tillställs förbundsstyrelsen senast den sista november året innan tillträde ska ske.

Förbundsstyrelsen ska även inrätta de administrativa och kommunikativa stödfunktioner som krävs för att på ett effektivt sätt samordna och sköta förbundets och rådens olika verksamheter och aktiviteter. Förbundsstyrelsen kan delegera delar av ansvaret för driften av de administrativa funktionerna till en kanslichef eller motsvarande. Förbundsstyrelsen

ska rapportera till fullmäktige och få godkännande för förslag till förändringar som väsentligt kan förmodas ändra på förbundets och/eller dess verksamhetsgrenars förutsättningar och arbete.

Moment 4, Förbundsstyrelsens beslutsordning

Omröstning är alltid öppen. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden biträder.

Beslut fattas med enkel röstövertikt utom i ärende om uteslutning av medlem ur förbundet, då minst 6 ledamöter (minst 80 %) ska biträda beslutet.

Förbundsstyrelsen har rätt att till råd, utskott eller kanslichef delegera beslutsrätt i ett enskilt ärende vid ett tillfälle, under begränsad tid eller tillsvidare. Förbundsstyrelsen har dock inte rätt att överföra uppdrag som ansvarig utgivare. Detta uppdrag ska åligga chefredaktör.

§ 6 RÅD

Endast fullmäktige kan, efter stadgändring, inrätta eller lägga ner råd.

Moment 1, Sammansättning, ledning och uppdrag

Inom Sveriges Veterinärförbund finns tre råd som leder respektive verksamhetsgren:

- Veterinärmedicinska rådet, som arbetar med yrkes- och professionsfrågor,
- Fackliga rådet, som tillvaratar medlemmarnas fackliga intressen, och
- Företagarrådet, som arbetar med de företagande veterinärernas frågor rörande veterinär affärsverksamhet.

De två senare utgörs av grupper av medlemmar med intressegemenskap i ärenden om anställning och arbetsförhållanden respektive näringsverksamhet och har som huvudsakligt syfte att främja medlemmarnas fackliga, ekonomiska och yrkessociala intressen.

En medlem i förbundet kan vara aktiv inom ett eller flera råds verksamhetsområden. Anmälan om vilket/vilka råd som medlem vill ha information om/från och vara aktiv i, görs via kansliet till förbundsstyrelsen. Medlem som inte önskar information eller tjänster från något råds verksamhetsområde kan bli medlem på s k basnivå och betalar då grundavgift.

Råden leds av varsin ledningsgrupp om 5–7 ledamöter under ordförandeskap av en förbundsstyrelseledamot med särskild kunskap och intresse för respektive råds frågor.

Respektive råd ska årligen i god tid inför budgetarbetet inkomma med förslag till förbundsstyrelsen om verksamhetsplan och äskande om medel

för kommande verksamhetsår. Förbundsstyrelsen äger att ändra, och efter dialog, fastställa rådets och deras underavdelningars budgetar för kommande verksamhetsår. Respektive råd ska även till förbundsstyrelsen anmäla vilka ledamöter som rådet nominerar att ingå i rådets ledningsgrupp under kommande verksamhetsår.

Råd kan inkomma till förbundsstyrelsen med skrivelse, hemställan eller liknande begäran om medel för angeläget projekt eller aktivitet även utanför ordinarie budgetprocess. Förbundsstyrelsen bör, om ekonomiskt möjligt, avsätta medel för sådana, under verksamhetsåret, uppkomna projekt/aktiviteter.

De tre verksamhetsgrenarna med sina råd och ledningsgrupper kan till förbundsstyrelsen föreslå inrättandet av underavdelning såsom sektion, förhandlingsdelegation eller motsvarande.

Sektionerna inom veterinärmedicinska rådet ska utse en utbildnings- och en ekonomiansvarig inom respektive sektion.

Det åligger respektive råd att till valberedningen inkomma med förslag till nominerade till fullmäktige, förbundsstyrelsen etc. Antalet föreslagna ska stå i relation till antalet medlemmar som anmält intresse för respektive verksamhet; se även § 6.

Moment 2, Sammanträden, årliga möten m m

Rådets ledningsgrupper sammanträder regelbundet, efter kallelse från respektive ordförande. Rådets ledningsgrupp kan även sammankallas om en majoritet av ledamöterna så önskar. Sammanträdena ska protokollföras.

Rådets medlemmar och/eller underavdelningar kan genomföra årliga möten med de av förbundets medlemmar, som anmält intresse för att delta i respektive verksamhet^{IV}. Vid dessa medlemsmöten utses ledningsgrupper (inklusive sammankallande) för respektive underavdelning, bereds förslag till verksamhetsplan och budget (inklusive årsavgift), m fl beslut, för att framgångsrikt och effektivt driva för medlemmarna i veterinärförbundet aktuella frågor. Förslag till verksamhetsplaner och budgetar underställs därefter respektive råds ledningsgrupp för samordning och godkännande och därefter förbundsstyrelsen för fastställande.

Moment 3, Rådets ansvarsområden

Veterinärmedicinska rådet har till syfte att främja veterinärmedicinens utveckling, de praktiska veterinära ➤

► verksamheterna och därmed veterinärkonsten, såväl inom som utom landet. Veterinärmedicinska rådet är indelat i sektioner^V. Veterinärmedicinska rådet och dess sektioner ska bedriva sin verksamhet genom information och fortbildning samt genom att handlägga veterinärmedicinska frågeställningar åt förbundsstyrelsen och fullmäktige. Det åligger veterinärmedicinska rådet att hos förbundsstyrelsen ansöka om tillräckliga resurser – tjänster, administrativa eller andra, som möjliggör för rådet att med tillräcklig kraft driva sina frågor.

Veterinärmedicinska rådet och dess sektioner:

- är remissinstans för förbundsstyrelsen i veterinärmedicinska frågor,
- administrerar specialistutbildningarna enligt upprättad arbetsordning,
- utarbetar, i dialog med förbundsstyrelsen, policy och riktlinjer efter initiativ av medlemmar och sektioner.

Fackliga rådet tillvaratar medlemmarnas intressen i frågor som rör anställningsförhållanden såsom löne- och anställningsfrågor inklusive jour och beredskap, arbetsmiljöfrågor och pensionsvillkor, och driver fackliga frågor som är aktuella för de olika förhandlingsdelegationer vilka utgör rådets referensgrupp.

Fackliga rådet ska även verka för att medlemmarnas ekonomiska och sociala intressen tillgodoses samt med stöd från kansliet och så långt det är ekonomiskt och personellt möjligt, tillhandahålla övrig facklig service. Det åligger fackliga rådet att hos för-

bundsstyrelsen ansöka om tillräckliga resurser – tjänster, administrativa eller andra, som möjliggör för rådet att med tillräcklig kraft driva fackliga frågor.

Företagarrådet ska bedriva verksamhet som stödjer företagande veterinärers verksamhet samt att med stöd från kansliet tillhandahålla lämplig grad av service till dess medlemmar. Det åligger företagarrådet att hos förbundsstyrelsen ansöka om tillräckliga resurser – administrativa eller andra, för att driva för medlemmarna relevanta frågor inom veterinär näringsverksamhet. Företagarrådet och dess stödfunktioner stödjer och uppmuntar medlemmar i deras egenskap av veterinära företagare, främjar kunskapen om företagande samt verkar för rättvis konkurrens med jämlika villkor. Företagarrådet verkar även för företagande veterinärers anseende i samhället.

Moment 4, Rådets beslutsordning

Beslut i ledningsgruppen fattas med enkel majoritet, inkl ordföranden. Röstning får ej ske genom ombud eller med fullmakt. Mandatperioden omfattar två kalenderår och ledamot kan omväljas obegränsat antal gånger. Veterinärstudent kan ej ingå i råds ledningsgrupp.

Moment 5, Konflikter mellan råden och deras funktioner

Veterinärförbundet är ett fackförbund inom SACO och har de skyldigheter som följer av detta gentemot medlem-

marna vad gäller fackligt stöd i eventuell konflikt med arbetsgivare. I andra ärenden där konflikt av generell betydelse för veterinärförbundets verksamhet råder mellan veterinärer anslutna till fackliga rådet respektive företagarrådet, ska ärendet behandlas i förbundsstyrelsen för medling. Förbundsstyrelsen hanterar dock inte konflikter på grund av medlemmars eller deras intresseorganisationers roller som arbetsgivare kontra arbetstagarer. Sveriges Veterinärförbund kan, som yrkesförbund inom SACO, inte tillvarata medlemmars intressen som arbetsgivare. Sådana frågor hanteras därför utanför förbundet. Förbundsstyrelsen är första instans för medling även vid andra konflikter mellan olika råd eller underavdelningar.

§ 7 VETERINÄRKONGRESSEN

Förbundet ska regelbundet arrangera en Veterinärkongress. Information om Veterinärkongressen ska publiceras på förbundets plattformar för medlemsinformation.

§ 8 VALBEREDNINGEN

Moment 1, Val till valberedningen

Valberedningen består av fem ledamöter som utses av fullmäktige och som också utser sammankallande. Valberedningen utser inom sig sekreterare. Valberedningen sammanträder på kallelse av sammankallande.

Moment 2, Valberedningens verksamhetsområde

Valberedningen har att kontrollera att

det finns minst lika många nominerade till fullmäktige som det finns valbara platser och dessutom minst 10 stycken ersättare.

Valberedningen ska förbereda val av:

- 1) förbundsordförande och förbundets vice ordförande,
- 2) förbundsstyrelsens övriga fem ledamöter, varav tre ska fungera som sammankallande och ordförande för de tre råd som leder förbundets huvudsakliga verksamhetsgrenar. Valberedningen ska ägna särskild omsorg åt att hitta lämpliga, väl förankrade kandidater för dessa särskilda styrelseuppdrag och bör även sträva efter att hitta minst en ledamot i förbundsstyrelsen med goda kunskaper i ekonomi,
- 3) fyra styrelsesuppleanter, varav tre personliga för ledamöterna med särskilda uppdrag och en fjärde. Dessa inträder vid ordinarie ledamots avgång eller frånfalle,
- 4) två revisorer samt två ersättare för dem, varav en med ersättare ska vara förbundsmedlem och den andra med ersättare auktoriserad revisor.

Vidare ska valberedningen till förbundsstyrelsen föreslå att utse ordföranden och en ledamot samt två ersättare i Sveriges Veterinärförbunds och försäkringsgivarens gemensamma skadeprövningsnämnd enligt vad som föreskrivs i instruktionen för nämnden.

Valberedningen ska tillställa förbundsstyrelsen sina valförslag enligt ovan senast fem (5) veckor innan ordinarie fullmäktigemöte.

Valberedningen ska i sina förslag

SÖK FORSKNINGSBIDRAG UR

Valborg Jacobsons fond för djurskyddsfrämjande forskning

Valborg Jacobsons fond för djurskyddsfrämjande forskning som utdelas av Svenska Djurskyddsföreningen, har till ändamål att främja forskning, studier och undervisning som leder till ökad välfärd för djur inom animalieproduktionen eller minskad användning av djur inom läkemedelsforskning.

Svenska Djurskyddsföreningen utlyser härmed anslag för ovanstående ändamål för verksamhetsåret 2018.

Ansökan om anslag skall innehålla:

- Forskningsplan
- Budgetplan
- Om bidrag är sökt hos annan bidragsgivare
- Planerad tidsomfattning

Kontakta oss för ytterligare upplysningar, info@djurskydd.org, tel 08-783 03 68

Sista ansökningsdag är 16 januari 2018.

Svenska Djurskyddsföreningen www.djurskydd.org

till val av förbundets förtroendevalda eftersträva allsidigast möjliga sammansättning av de nominerade samt om möjligt undvika att byta ut alla ledamöter i en grupp vid samma tillfälle.

Valberedningen ska samarbeta med beredningsutskottet i förberedelserna av fullmäktige.

§ 9 VALPROCEDUR – FULLMÄKTIGE OCH FÖRBUNDSSTYRELSE

Råden med sina underavdelningar ansvarar för att minst tjugofyra (24) kandidater till fullmäktige nomineras, fördelade sålunda: Fackliga rådet nominerar minst elva (11), Företagarrådet nominerar minst fem (5) och veterinärmedicinska rådet nominerar minst nio (9)^{VI}.

Röstberättigade enskilda medlemmar kan nominera valbara kandidater till såväl förbundsstyrelse som fullmäktige.

Samtliga nominerade kandidater till fullmäktige och förbundsstyrelse presenteras på förbundets plattformar för medlemsinformation. Valperioden sträcker sig till sex (6) veckor före planerat fullmäktige.

Röstberättigade vid val till fullmäktige är förbundets medlemmar

enligt § 3. Varje medlem äger en röst. De femton kandidater som erhållit flest röster väljs till ordinarie fullmäktigeledamöter. De följande kandidaterna väljs till ersättare i fullmäktige och ska kallas i ordning efter fallande röstetal. Vid samma röstetal gäller lottning.

§ 10 RÄKENSKAPSÅR

Förbundets räkenskapsår sammanfaller med kalenderår. Ledamöter till styrelser, råd och ledningsgrupper för sektioner och förhandlingsdelegationer tillträder och avgår sammanfallande med kalenderår. Undantag från denna regel kan göras med hänsyn till externa parter stadgar/bolagsordning eller annan styrande omständighet.

§ 11 REVISION SAMT LEKMANNAREVISOR

Revisorerna har att granska förbundsstyrelsens förvaltning, dess verksamhet och efterlevnad av dessa stadgar. Revisorerna ska för detta ändamål ha tillgång till fullständiga handlingar för det avslutade verksamhetsåret. Vidare har revisorerna rätt att göra framställningar föranledda av resultatet av granskningen.

Revisorerna har rätt att, om de så finner nödvändigt, ålägga förbunds-

styrelsen att kalla till fullmäktigemöte och där föredra sina anmärkningar. Sådant, av revisorerna påkallat, fullmäktigemöte ska genomföras så snart som möjligt dock senast inom 6 veckor.

§ 12 TOLKNING, TILLÄMPNING OCH ÄNDRING AV STADGAR

Ändring av förbundets stadgar, reglementen eller instruktioner för förbundets fonder och stiftelser får beslutas på fullmäktigemöte – ordinarie eller extra, på vars föredragningslista ärendet varit uppfört. Beslut om stadgeändring, ändring av reglemente eller instruktioner för förbundets fonder och stiftelser ska biträdas av minst två tredjedelar (67 %) av de vid mötet närvarande fullmäktigeledamöterna (för beslutsamässighet krävs minst 80 % närvaro). Beslut om upplösning av SVF fattas på samma sätt som vid stadgeändring. Sådant beslut måste åtföljas av beslut om plan för hantering av förbundets tillgångar, stiftelser m m.

Om det uppkommer frågor om hur dessa stadgar ska tillämpas eller tolkas ska förbundsstyrelsen avgöra frågan. Förbundsstyrelsens ställningstagande ska vara skriftligt. Medlem kan överklaga sådant avgörande till ordinarie fullmäktige. ■

^I Sveriges Veterinärförbund (SVF) är en omorganisation av Svenska Veterinärläkareföreningen, som instiftades 6 oktober 1860. SVF har övertagit Svenska Veterinärläkareföreningens verksamhet och skyldigheter, dess fonder och övriga tillgångar.

^{II} Dessa tre råd utgör förbundets centrala verksamhetsgrenar. OBS att begreppet veterinär näringsverksamhet inte inkluderar arbetsgivarfrågor.

^{III} Begreppen grundavgift och basnivå förklaras i arbetsordningen.

^{IV} Detta möjliggör för t ex sektionerna att genomföra årliga möten i samband med kongressen och för företagarna att samla sina medlemmar till årligt medlemsmöte. Även fackliga rådets underavdelningar kan samlas för årliga möten.

^V När dessa stadgar antas är det fem sektioner: smådjur, häst, husdjur, försöksdjur och veterinär folkhälsa.

^{VI} Denna fördelning bygger på uppskattningar gjorda vid skrivandet av dessa stadgar. Fördelningen ska justeras inför slutligt antagande av stadgarna.

noterat

Jordbruksverket kritiseras för nya grisföreskrifter

Den 5 oktober publicerade Göteborgsposten en debattartikel från ett tiotal SLU-forskare, med svidande kritik mot Jordbruksverkets hantering av nya föreskrifter för lantbruksdjur. Den föreskriftsändring som diskuteras är sänkt avvänjningsålder för smågrisar. Det föreslås att upp till tio procent av grisarna ska få avvänjas vid tre veckors ålder i stället för nuvarande fyra veckor. Här väljer Jordbruksverket enligt SLU-forskarna att bortse från internationellt erkänd vetenskaplig kunskap på området och i stället luta sitt beslut mot en begränsad observationsstudie, initierad av grisbranschen själv. En sammanställning som debattörerna gjort visar att många av remissvaren var samstämmigt kritiska mot förslaget om sänkt avvänjningstid för smågrisar. Genom sitt agerande har Jordbruksverket kört över nästan alla länsstyrelser, Livsmedelsverket, veterinärförbundet, Djurskyddsinspektörernas riksförening och ett antal djurskyddsorganisationer. Inte heller de konkreta förslag som t ex SLU förmedlade togs hänsyn till. Denna hantering av remissvar signalerar Jordbruksverkets ointresse av vad olika intressenter tycker om förslaget, menar artikelförfattarna.

Jordbruksverkets generaldirektör Leif Denneberg besvarade

FOTO: JENNY SVENNÄS-GILLNER, SLU

Jordbruksverket vill tillåta avvänjning av smågrisar redan vid tre veckors ålder, vilket kritiserats av experter från SLU.

kritiken i ett pressmeddelande den 18 oktober, efter att ha träffat några av debattörerna.

– Vi har lyssnat på kritiken, men känner oss trygga med att förslaget kan genomföras med bibehållen djurvelfärd. Det baserar vi på den noggranna studie som utvärderats av oberoende forskare vid SLU och SVA. Vi stödjer oss också på praktiska erfarenheter från den svenska djurhälsovården och vi har förtroende för svenska grisbönder, skrev Denneberg bland annat. ■

Jag gör skillnad för många, varje dag

Att maten är säker har betydelse för alla, varje gång vi äter något. Det är inte självklart i alla länder att låta barnen slicka i sig sockerkakssmet utan att riskera till exempel salmonella. Och bland det bästa med jobbet är att kunna göra skillnad för folk.

Det händer att företagen och jag ser olika på vad som kan vara farligt, samtidigt vill ju inte de heller att någon ska bli sjuk. Oftast ses mitt jobb som en hjälp. Extra kul är det när företagen blir glada för mina synpunkter och ser kontrollen som ett sätt att utvecklas.

Att förbättra och utveckla livsmedelskontrollen är en ständigt pågående process, och det känns bra att kunna vara med och påverka.

Nu söker vi veterinärer till hela landet
livsmedelsverket.se/jobbaivsmedelskontrollen

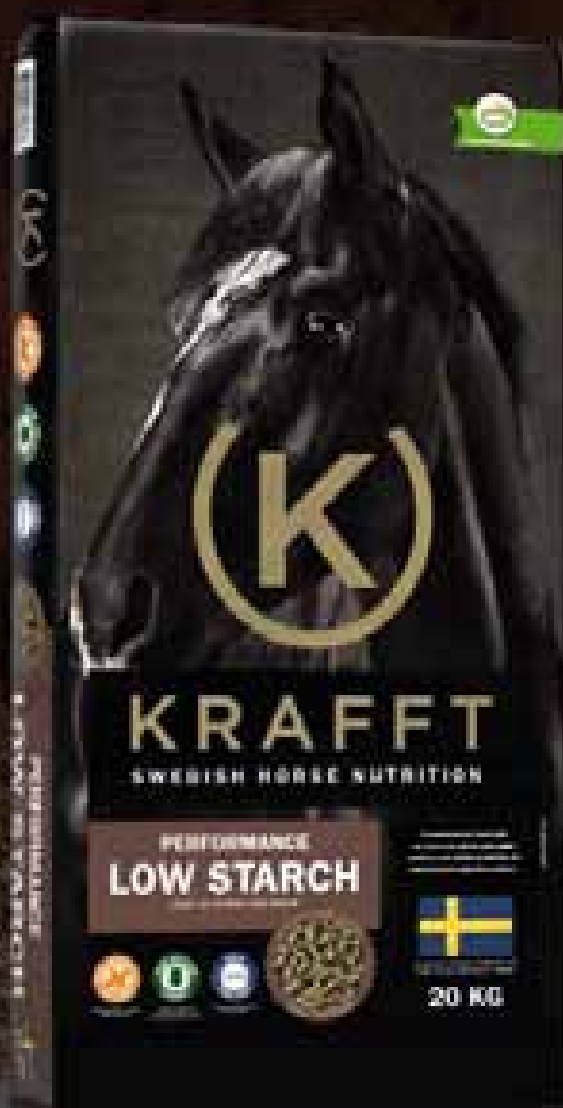
 Livsmedelsverket

 Livsmedelsverket

NYHET!

ETT HELT UNIKT HÄSTFODER

– ENDAST 4% STÄRKELSE OCH 4% SOCKER

PERFORMANCE LOW STARCH

Low Starch är ett kraftfoder med en mycket låg andel stärkelse (4%) och socker (4%). Energin kommer framförallt från en extra hög andel fibrer (23%) och fett (6%). Fodret har ett högt proteininnehåll och extra tillsatta mineraler för att balansera totalfoderstaten redan vid en låg giv.

Performance Low Starch innehåller aktivt levande jäst som hjälper till att balansera hästens fodenmättningsystem. Läs mer om fodret på krafft.se

KAN KOMPLETTERA BEHANDLINGEN AV:

- Magår
- Konförlämnig/Tying Up
- PSSM – Polysaccharide Storage Myopathy
- Fång
- Insulineresistens/Equine Metabolic Syndrome
- Cushing

Jag rekommenderar KRAFFT Performance Low Starch för att optimera prestandeförmågan hos din häst och minska risken för magår, muskel- och lampproblem.

Lotta Wallin, Lagtimmarad vaktör

* HELPS MAINTAIN A BALANCED DIGESTIVE SYSTEM

* SLOW RELEASING AND SUSTAINING ENERGY FOR A WELL-BALANCED DIGESTIVE TRACT

* DIGESTIBLE CRUDE PROTEIN FOR ACID FEED

KRAFFT
SWEDISH HORSE NUTRITION

Läs mer och ta del av forskningsreferenser och analysprotokoll på krafft.se eller hör av dig till KRAFFT Direct på 020-30 40 40.

"Du får diskutera lönen med vem du vill"

Det blev en facklig grundkurs i mitten av oktober trots allt. Men det kunde ha börjat bättre för Anställda Veterinärers Förening, AVF, som arrangerade. I samma veva som veterinärförbundets styrelse utan någon officiell förklaring plötsligt arbetsbefriade förbundsjurist Fredrik Alm, försvann inte bara kursledaren utan också namnen på alla deltagare.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Arbetsbefrielsen av Fredrik Alm i mitten av oktober som på flera sätt fått negativa konsekvenser för många medlemmar, omgärdades av en viss dramatik. Bland annat beslagtogs förbundsstyrelsen Fredriks dator. Detta handlande innebar akuta problem för AVF eftersom alla namn på dem som anmält sig till den fackliga grundkursen fanns i just Fredriks dator. Genom en uppmaning på nätet lyckades AVF upprätta en ny deltagarlista och kursen kunde bli av.

Inte oväntat inleddes den två dagar långa utbildningen i facklig grundkurs med en mängd frågor kring situationen på förbundets förhandlingsavdelning. Fredrike Ritter, ordförande i AVF, försökte förklara:

– I och med att förbundsstyrelsen stängde av Fredrik Alm har vi ingen som kan handleda våra två nyanställda ombudsmän. Det är orimligt att begära att de ska kunna sätta sig in samtliga avtalsområden och ensamma ta ansvar för förhandlingsverksamheten. Det är absolut nödvändigt att ha en erfaren arbetsrättsjurist tillgänglig. AVF och SVF är inte eniga om hur förhandlingsavdelningen ska skötas vilket fått till följd att våra ombudsmän i dagens läge inte har tillträde till förbundskansliet, förklarade Fredrike.

Hon passade samtidigt på att presentera de nya ombudsmännen som snabbt fick hoppa in som kursledare, Linda Andresen som har erfarenhet som ombudsman och förhandlare från bland

Isac Jonsson och Linda Andresen är nyanställda ombudsmän hos AVF. De fick med kort varsel agera kursledare.

annat Unionen, och Isac Jonsson som har juristexamen och närmast kommer från en advokatbyrå där han jobbat med arbetsrättsliga frågor.

DJURSJUKHUSANSTÄLLDA I MAJORITET

När presentationsrundan av alla närvarande var avslutad kunde man konstatera att anställda på djursjukhus ägda av de stora koncernerna var i majoritet. Flera av dessa berättade att de var helt

färska som fackliga förtroendemän och då är det förstås bra att få en inblick i hur det går till på arbetsmarknaden.

Fredrike, Linda och Isac gjorde en översiktlig genomgång av vad som regleras och vad man som arbetstagare absolut bör känna till om rättigheter och skyldigheter.

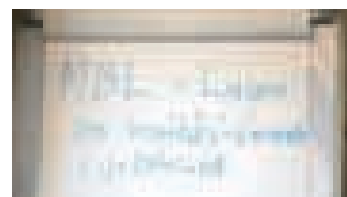
– Men, det är alltid arbetsgivaren som har ansvaret att förhandla, poängterade Linda.

Linda och Isac började med en ►

"Vilken typ av förhandling handlar det om?" Lovisa Nalin, Blå Stjärnans Djursjukhus Göteborg, söker svar under gruppövningen.

vilken paragraf? Är det en intresseförhandling eller en rättstvistförhandling? Vad menas med "viktig förändring"? Vad gör man om man inte kan enas? Dessa och fler frågor diskuterades och följdes upp av en gruppövning där deltagarna fick vara fackliga förtroendevalda och ställas inför en förändring hos Veterinärkliniken AB. Förändringen bestod i att kliniken, med filial, hade för avsikt att utöka öppettiderna med två timmar kvällstid.

Hur en sådan fråga skulle hanteras gav grupperna många reflekterande svar på. Det handlade inte enbart om tvingande lagar som att arbetsgivaren måste förhandla, utan även om en konsekvens-

- genomgång av vad som styrs i ett kollektivavtal, t ex arbetstid, tjänstepension, ersättning för övertid med mera. Sedan

ägnades en hel del tid åt lagen om medbestämmande i arbetslivet, MBL. När har man förhandlingsrätt? Med stöd av

De försvann men hittades. Deltagarna gjorde tummen upp för AVF som trots allt fick till en facklig grundkurs.

Det var inte bara nya kunskaper som var godis för fackliga förtroendemän. Magnus Abrahamsén, Distriktsveterinärerna, utnyttjade hotellets fria tilldelning.

och riskanalys av utökade öppettider. Ett svar löd t ex: "Man får sjukare patienter på kvällen och då krävs det att alla i personalen får kompetensutveckling".

FAKTLIG FÖRDJUPNING

En djupdykning i Lagen om anställningsskydd, LAS, gav en vidare bild av lagen än enbart det man vanligen förknippar med LAS, först in – först ut.

– Vad man ofta glömmer bort är att den som blivit uppsagd på grund av arbetsbrist har företrädesrätt till återanställning nio månader efter att man lämnat arbetsplatsen. Och det gäller även om man fått ett nytt arbete, kommenterade Isac.

Lönesättning skapar ofta diskussioner på arbetsplatserna och enligt kursledarna slarvas det ofta i den lönesättande processen.

– Det är vanligt att man på lokal nivå blandar ihop lönesättande samtal och förhandling. Berätta för era kolleger att man ska förbereda sig inför ett lönesättande samtal, t ex genom att gå in på SACO-lönesök, uppmanade Fredrike och tillade att kollektivavtalen inom SACO är sifferlösa då akademiker förväntas kunna prata för sig själva.

Hon poängterade även att man alltid har rätt att diskutera sin lön med vem

Fredrike Ritter kan pusta ut. Det blev en kurs och den blev bra.

man vill och kritiserade de anställningsavtal som börjat florera, där arbetsgivaren vill skriva in att lönen är "hemlig".

VARNING FÖR OTILLÅTEN KONKURRENS

Avslutningsvis diskuterades innebörden i begreppet lojalitetsplikt. Det vanligaste fallet inom veterinärbranschen är otillåten konkurrens.

– Inga recept till grannens hund, sa Fredrike medan Isac tog död på myten att arbetsgivaren måste varna en anställd som anses bryta mot lojalitetsplikten innan det blir tal om avsked.

– Det är en vanlig missuppfattning att

det är tre varningar och sedan ut som gäller, men så fungerar det inte. Det är en mängd faktorer som måste vägas in när arbetsgivaren vill avskeda på grund av det som brukar benämnas personliga skäl, sa Isac.

Det blev en innehållsrik kurs där nämnda exempel bara är ett axplock ur det program som Linda, Isac och Fredrike på kort tid lyckades prestera. Deltagarna var överlag nöjda med kursen och den litteratur om arbetsrätt, arbetsmiljö och förhandlingskunskap som de fick med sig hem. Allt kan komma till nytta när det är dags för fackligt arbete på hemmaplan. ■

PURINA
PRO PLAN[®]
VETERINARY
DIETS

STÖD SKYDDSSYSTEMET OCH TARMFUNKTIONEN – TILLSÄTT BARA PROBIOTIKA

KEEP YOUR PET FULL OF LIFE
WITH FORTIFLORA

Promotion och 40-årsfirande vid SLU

Den 7 oktober var det dags för SLU att fira stort, både genom att promovera årets nya doktorer och att fira sin egen 40-årsdag. Årets största akademiska högtid fick en extra feststämning när man samtidigt officiellt högtidlighöll lantbruksuniversitetets inträde i medelåldern.

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

SLU:s aula i Uppsala var festsmyckad och välbesökt när universitetet kommit till höjdpunkten av sitt 40-årsfirande, doktorspromotionen. Inte mindre än fyra tidigare SLU-rektorer deltog i processionen in till aulan och i publiken satt många av tidigare års hedersdoktorer bänkade.

Nuvarande rektor Peter Högberg gladdes i sitt inledningsanförande åt att SLU idag är ett framstående lantbruks-

universitet, men också ett universitet i världsklass inom miljövetenskaper. SLUs forskning är rankad bland de 15 bästa inom ämnen som skogsbruk, markvetenskap, veterinärmedicin, växt- och djurvetenskap, biologisk mångfald, ekologi och miljö, framhöll rektorn. Denna rankning är gjord i konkurrens med ungefär 25 000 andra universitet över hela världen, fortsatte han. Den utvecklingen var det få personer som kunde förutspå den 1 juli 1977 när dåvarande

lantbrukshögskolan, skogshögskolan och veterinärhögskolan slogs ihop. Med årets nya doktorer och pristagare i åtanke såg rektorn hur individuella prestationer bidrar till universitetets fortsatta utveckling och framgångar.

VH-FAKULTETENS PROMOTION

Först ut att promovera sina doktorer var fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap (VH). Promotor för i år var Stina Ekman, professor i patologi, ►

SLUs nuvarande rektor Peter Högberg (mitten), tillsammans med Märten Carlsson, Lisa Sennerby Forsse, Ann-Christin Bylund och Thomas Rosswall, alla tidigare rektorer vid SLU.

FOTO: JENNY SVENNÄS-GILLNER

- som traditionsenligt höll hela ceremonin på latin. Hon kunde välkomna hela tre jubeldoktorer: Börje Gustafsson, Gunnela Ljunggren och Joe P Morgan. En jubeldoktor (doctor jubilaris) är den som för 50 år sedan promoverades och som nu åter inbjuds till sitt gamla lärosätes högtid.

Börje Gustafsson, som dessvärre inte kunde närvara, har en lång och framgångsrik karriär i USA bakom sig, senast som dekan vid College of Veterinary Medicine på Washington State University (WSU). Gunnela Ljunggren arbetade inledningsvis på röntgenavdelningen vid Kungl. Veterinärhögskolan och fortsatte som chefveterinär vid Södra djurkliniken i Huddinge. Joe P Morgan studerade till veterinär i USA men disputerade på Kungl. Veterinärhögskolan i Stockholm 1967. Han åkte tillbaka till USA där han sedermera bland annat blev professor i radiologi vid School of Veterinary Medicine på University of California, Davis. Alla de tre veterinära jubeldoktorerna hade på ett förtjänstfullt sätt förvärvat sin doktorsgrad.

VH-fakulteten hade vidare kallat två hedersdoktorer, genetikern Lawrence Schaeffer från Kanada och onkologen Erik Teske från Nederländerna, som båda tog emot sina förtjänsttecken ur promotors hand. Hedersdoktorerna finns utförligare presenterade i veterinärtidningen nummer 10/17.

När det var dags att promovera doktorer efter avlagda prov radade en imponerande samling forskare upp sig, hela 29 personer fick motta sina doktorsbevis detta jubileumsår. De promoverade var: Claes Anderson, FD, Anna-Maria Andersson, VMD, Marlene Andersson, FD, Metasu Chanrot, VMD, Erika Chenais, VMD, Carl Ekstrand, VMD, Eva Emmoth, FD, Sara Frosth, FD, Helena Gidlund, AgrD, Anna Hillström, VMD, Oskar Karlsson Lindsjö, FD, Elisabeth Lindahl Rajala, VMD, Frida Lundmark, FD, Khurram Maqbool, FD, Andrea Miller, VMD, Martin Norling, TeknD, Anne-Charlotte Olsson, AgrD, Christina Rochus, AgrD, Merina Shrestha, FD, Anna Silvera, FD, Karin Söderqvist, VMD, Ola Thomsen, AgrD, Mazhar Ul Haq, VMD, Merko Vaga, AgrD, Sofie Viksten, FD, Åsa Vilson, VMD, Elin Weber, FD,

FOTO: JOHAN BECK-FRIS

Gunnela Ljunggren var en av de tre jubeldoktorer som disputerade vid Kungl. Veterinärhögskolan 1967.

FOTO: JOHAN BECK-FRIS

Hedersdoktor Erik Teske från Nederländerna tar emot sina förtjänsttecken ur promotors hand.

Stefan Widgren, VMD och Estelle Ågren, VMD. FD = filosofie doktor, VMD = veterinärmedicin doktor, AgrD = agronomie doktor och TeknD = teknologie doktor. Många belåtna miner syntes hos de nya doktorerna när de leddes över parnassen av promotorn.

PEDAGOGISKT PRIS

SLU delar från och med 2006 ut två pedagogiska pris för "föredömliga insatser inom pedagogik och undervisning". Ett pris är individuellt (lärare, studierektor eller motsvarande) och ett är ett lagpris (lärarlag, institution eller motsva-

Åsa Vilson har just blivit förd över parnassen (= talarstolen), vilket symboliskt ger henne rätten att undervisa.

rande). Nomineringar görs av studenter och lärare.

Årets lagpris gick till Nils Fall, veterinär och forskare vid institutionen för

kliniska vetenskaper och Susanna Sternberg Lewerin, veterinär och professor vid institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap. Enligt

motiveringen är Susanna Sternberg Lewerin och Nils Fall engagerade lärare som på ett föredömligt sätt förmedlar kunskap inom ett komplext område. Deras arbetssätt ger studenterna en djupare förståelse av veterinärmedicinens roll inom folkhälsofrågor. De har även utvecklat nya tentamensformer som främjar studenternas lärande, framhöll prorektor Karin Holmgren vid överlämningen av priset.

40 ÅR EN BRA START

Den noggrant planerade och inövade promotionsceremonin förlöpte friktionsfritt. Såväl funktionärer som promoverade, pristagare och anhöriga kunde glädja sig åt ett väl utfördt värv när honnörprocessionen tågade ut ur aulan till tonerna av Händels "Arrival of the queen of Sheba". Transporter till Uppsala slott väntade utanför för att ta de ca 500 deltagarna till den uppdukade middagen i Rikssalen.

I ett av talen under kvällen kunde inte Uppsala universitets rektor Eva Åkesson låta bli att kommentera att hennes eget universitet firat sin 540-årsdag veckan innan, men hon tyckte att 40 år är en bra start. Det höll alla med om. ■

Nils Fall och Susanna Sternberg Lewerin tar emot SLUs pedagogiska lagpris ur rektorns hand.

Behöver vi bujatriker?

I dag läggs stor vikt vid statistik och produktionssiffror för svensk nötkreatursproduktion men databaserna bygger på en professionell bedömning och inrapportering av underlaget. För att statistiken ska fortsätta vara pålitlig krävs en ökad satsning på att utbilda unga veterinärer i läran om nötkreaturens sjukdomar, menar insändaren.

insänt

Behövs det veterinärer med speciell kompetens i att undersöka, diagnostisera och behandla nötkreatur? Behöver vi kunna något om sjukdomar och skador hos kor i Sverige eller i världen? Eller om frågan ställs så här: ska kor undersökas och behandlas som individer eller på grupp-nivå, som fjäderfä eller grisar?

I dag läggs stor vikt vid statistik och produktionssiffror och Sveriges flaggskepp, kokontrollen, ger oss enorma mängder data som kombinerat med statistik från CDB (centrala nötkreatursregistret), klövverkare, slakterier och mejerier ligger till grund för forskning, rådgivning och myndighetsutövning. Men hur kommer siffrorna in i statistiken? Och spelar det någon roll vem som lägger in uppgifter i systemet?

MINSKANDE KURSUTBUD

De diagnoser som kommer från djursjukdata är beroende av den inrapporterande veterinärens skicklighet att ställa rätt diagnos och de uppgifter som en djurägare själv lägger in påverkas av dennes kunskap och noggrannhet. Många kor som aldrig blir veterinärundersökta, av olika orsaker, gör att statistiken blir opålitlig. Om myndigheter använder statistiken som underlag för olika åtgärder kan det också bli ett incitament för djurägaren att "frisera" siffrorna.

De veterinärer som lämnade Uppsala

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Fortfarande finns det ett stort behov av veterinär kunskap på fältet, både för att bota men också för att leverera underlag för Sveriges samlade nötkreatursdata.

1988 med legitimation på fickan hade läst 16 högskolepoäng bujatrik/idisslar-sjukdomar. Efter examen fanns det under 1989 sammanlagt 15 kursdagar i Sverige med nötema utannonserade i Svensk Veterinärtidning. Utöver det hölls ett otal kortare kurser och träffar på lokal nivå, under ledning av nötveterinärer.

Den veterinär som gick ut veterinärprogrammet i Sverige 2016 hade läst sex poäng idisslarmedicin och under hela 2017 har det hittills (t o m 7 oktober) bara utannonserats en kortare (tvådagars) kurs i fruktsamhet hos dikor. Veterinärkongressen 2017 har dock också ett block med klövtema.

MAGER ÅTERVÄXT

Det har hänt en del i svenskt lantbruk på 29 år. Under denna tid har antalet gårdar med mjölkproduktion minskat

drastiskt, medan det totala antalet nötkreatur har minskat ganska lite. Djurägarna har blivit mer specialiserade och i de flesta fall kunnigare men fortfarande finns det stort behov av veterinär kunskap på fältet, bland djuren, både för att bota men också för att leverera underlag för Sveriges samlade nötkreatursdata.

I dag finns det många skickliga bujatriker som gör ett fantastiskt arbete ute i lagårdarna, men hur kommer det att se ut om några år när nuvarande kolleger lägger stövlarna på hyllan?

Om frågan i inledningen ska besvaras med nej behöver vi inte göra någonting. Ska frågan besvaras med ja tror under-tecknad att det behövs ett ökat intresse för att utbilda unga veterinärer i läran om nötkreaturens sjukdomar.

ÅSA LUNDGREN
leg veterinär, Växa Sverige

Målet är ett enat förbund

Vid denna tidnings presstopp fanns fortfarande ingen förbundsjurist anställd och AVF kunde därför inte lämna in någon facklig fråga till redaktionen. AVF-ordföranden framför dock sin förhoppning att snart ha en fungerande förhandlingsavdelning igen och att sprickorna i veterinärförbundet ska kunna lagas.

FORTFARANDE INGEN JURIST

Eftersom det i skrivande stund fortfarande inte finns någon jurist som kan korrekturläsa texten blir det ingen facklig fråga i detta nummer av veterinärtid-

ningen heller. Visst kan man återpublicera en gammal fråga men den behöver också korrekturläsas eftersom lagar och avtal hela tiden förändras.

FRAMTIDEN

När den här texten trycks är min förhoppning att AVF/SVF har en fungerande förhandlingsavdelning med en seniorjurist och två ombudsmän som har börjat beta av alla medlemsärenden som idag ligger utan handläggning. Tyvärr finns nog en del fall där preskriptionstiden har gått ut men vi på AVF kommer att göra allt som går att göras.

Vi har förhoppningsvis även kommit närmare en lösning på hur vi ska kunna bli ett enat starkt förbund igen. De fackliga frågorna ska vara i fokus men vi ska även arbeta aktivt med veterinärmedi-

cinska spörsmål och hjälpa egenföretagare med deras frågor, bortsett från de rena arbetsgivarärendena. Vi ska ha ett förbund som vi kan vara stolta över att tillhöra och som är en naturlig del av Saco-sfären. Det måste åter bli ett förbund där vi alla behövs.

De frågor av facklig karaktär som behöver hanteras är bland annat den psykosociala arbetsmiljön, lönerna och hot och trakasserier på sociala medier. Jag vore tacksam om alla AVF-medlemmar kan lägga lite tid på att fundera över vilka fackliga problemställningar just ni vill se belysta. Skicka sedan gärna in frågor som vi kan besvara i den här spalten i framtiden. Nu kan det bara bli bättre.

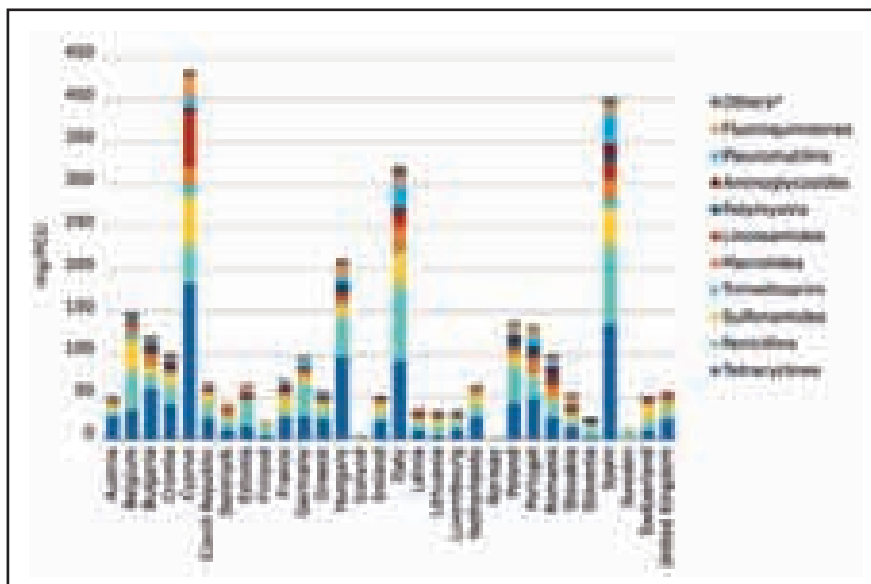
FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

noterat

Sverige bäst i EU på djur-antibiotika

En rapport från den europeiska läkemedelsmyndigheten, EMA, den 16 oktober redovisar försäljningen av antibiotika till lantbruksdjur under 2015. Siffrorna visar fortsatt att Sverige har lägst försäljning i EU, även om förbrukningen gått upp 0,6 procentenheter sedan 2014. Norge och Island som inte är med i EU, ligger allra lägst av de 30 länder som är med i rapporteringen, när det kommer till försäljningen. Den sålda mängden antibiotika redovisas som milligram per populationsenhet, PKU. PKU motsvarar ungefär den sammanlagda levandevikten av ett djur i ett land uttryckt i kilo. Snittet för de 30 länder som är med i 2015 års rapportering ligger på 136 milligram per PKU. Högst ligger Cypern på 434,2 milligram per PKU och Sverige ligger på 11,8.

Det finns stora skillnader i hur länderna använder antibiotika. 91 procent använde preparaten i gruppmedicinering direkt i

Försäljning av antibiotika till livsmedelsproducerande djur, mätt i mg/PKU, för olika veterinära antibiotikatyper i 30 europeiska länder under 2015.

vattnet eller fodret. Det innebär att även djur som inte är sjuka medicineras och därmed ökar risken för resistens mot antibiotika. Motsvarande siffra för Sverige är tio procent. Den vanligaste antibiotikan

till djur 2015 var tetracykliner, penicillin och sulfonamider som tillsammans utgjorde 69,6 procent. I Sverige dominerar smalspektrumpenicillin som utgjorde 56 procent av försäljningen 2015. ■

Sexuella trakasserier

övergrepp, kränkningar m m som kvinnor utsatts för i olika sammanhang. När det sker på arbetsplatsen har arbetsgivaren ett särskilt ansvar att utreda, vidta åtgärder och följa upp för att förhindra upprepning.

Vid sexuella trakasserier är det den utsatta personens uppfattning av om ett beteende är välkommet eller inte som gäller. Det gör att trakasserier kan handla om allt från missriktade skämt till rena handgripligheter. Det är därför viktigt att arbetsgivaren är tydlig med att det inte är acceptabelt med kränkningar på arbetsplatsen.

När arbetsgivaren får uppgifter om att det förekommer sexuella trakasserier har arbetsgivaren en skyldighet att utreda dessa. Hur utredningen går till blir beroende av vad som har hänt. Men ofta kan det vara bra att börja med att prata med den som är utsatt.

Den som utpekats som förövare kan känna sig illa behandlad och felaktigt anklagad. Därför bör utredningen göras taktfullt och diskret. Ofta står ord mot ord i dessa situationer. Arbetsgivaren bör ändå försöka skaffa sig en bild av vad som hänt och vidta åtgärder för att hindra att situationen återuppstår.

STÖD TILL DEN UTSATTA

Arbetsgivaren bör också se till att den som blivit utsatt får det stöd som behövs i det enskilda fallet. Vad stödet ska bestå av beror på situationen och den utsattas behov. Ibland kan det behövas professionell hjälp och ibland räcker det med att arbetsgivaren visar sin medkänsla och vidtar åtgärder mot problemet.

Vilka åtgärder som ska vidtas beror lite på vad som har hänt och hur möjligheterna är att hantera problemet inom

Vid sexuella trakasserier är det den utsattas uppfattning av om ett beteende är välkommet eller inte som gäller.

arbetsplatsen. Ibland kan det vara tillräckligt med en tillsägelse eller omplacering.

En arbetstagare som trakasserar en annan anställd riskerar att arbetsgivaren får saklig grund för uppsägning på grund av personliga skäl. Arbetsgivaren måste dock alltid göra en bedömning av hur allvarlig misskötseln är, klargöra att arbetstagaren är medveten om att misskötseln är så allvarlig att den kan leda till uppsägning, att det inte finns några andra åtgärder att vidta för att hindra upprepning av misskötseln och att det inte finns möjlighet till omplacering till annan ledig tjänst där beteendet inte får negativa konsekvenser för arbetsgivaren. I riktigt allvarliga fall kan trakasserier vara saklig grund för avskedande.

ANMÄLAN MÅSTE TAS PÅ ALLVAR

Den arbetsgivare som inte tar en anmälan om sexuella trakasserier på allvar riskerar att bryta mot diskrimineringslagen och därmed att krävas på diskrimineringsersättning. Den som anmäler sexuella trakasserier får inte heller utsättas för repressalier från arbetsgivaren.

Skyldigheten att arbeta med aktiva

åtgärder för att förebygga diskriminering omfattar samtliga diskrimineringsgrunder i diskrimineringslagen, dvs kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Detta innebär att arbetsgivare ska arbeta förebyggande mot bland annat sexuella trakasserier.

Det förebyggande arbetet mot alla typer av diskriminering kan uppmärksamma och förhindra sexuella trakasserier. Det kan också få fram de mindre tydliga men ofta förekommande smärre kränkningar och missgynnanden som gör att arbetsmiljön blir sämre för alla på arbetsplatsen. Även de rutiner, jargong m m som motverkar en jämställd arbetsplats ska förebyggas av arbetsgivaren.

För en liten arbetsgivare kan sexuella trakasserier bli förödande för verksamheten. Det är därför viktigt att förebygga och vara uppmärksam så att det går att ingripa i ett tidigt skede.

KARIN BERGGREN
jur kand, ansvarig rådgivningen
Företagarna

noterat

Behandling av kronisk njursjukdom hos katt

Den 27 oktober gav Läkemedelsverket ut en ny rekommendation för behandling av kronisk njursjukdom hos katt. Verket konstaterar att det under de senaste åren skett en snabb utveckling för medicinsk behandling av kronisk njursjukdom. Nya läkemedel, ett ökat medicinskt kunnande och större förväntningar från djurägare på behandling av deras katter har bidragit till en mer avancerad vård. Rekommendationen sammanställer kunskapsläget inom området.

Den 27 oktober gav Läkemedelsverket ut en ny rekommendation för behandling av kronisk njursjukdom hos katt.

Kronisk njursjukdom (CKD) är ett samlingsnamn för olika sjukliga förändringar i njurarna som med tiden resulterar i fibrosomvandling och nedsatt funktion. CKD är ett kroniskt tillstånd där botande behandling inte är möjlig. Behandlingen behöver anpassas efter sjukdomsutvecklingen och det stadium katten befinner sig i. I tidiga stadier kan katter med CKD vara kliniskt friska. Det är då angeläget att försöka identifiera eventuellt utlösande sjukdomar och behandla dessa. Med tiden utvecklas typiska kliniska sjukdomstecken och förändringarna i njurens funktion kan ge upphov till komplikationer. Målsättningen med den medicinska behandlingen

är att försöka bromsa sjukdomsutvecklingen, behandla kliniska sjukdomstecken och upprätthålla livskvaliteten hos katten.

Den aktuella rekommendationen har tagits fram tillsammans med nationella

experter och är resultatet av ett expertmöte som Läkemedelsverket höll våren 2017. Den har skickats ut på papper till landets veterinärer och finns att ladda ner från Läkemedelsverkets hemsida. ■

Välkomna att söka 2018 års DJURSKYDDSTIPENDIUM till Tycho Carlssons minne om högst 75 000 kronor

Stipendium kan sökas av dem som genom sin verksamhet främjar djurskyddet såsom forskare, författare, journalister, veterinärer och organisationer.

Sökande med anknytning till Kronobergs län har företräde men även andra är lika välkomna att söka. Stipendiat ska ett år efter mottagandet av stipendiet redovisa hur det har använts.

Frågor kan ställas till stipendium@djurskyddetkronoberg.se.

Ansökan ska ha kommit till ovanstående e-postadress senast den 15 januari 2018.

Stipendieutdelning sker vid Djurskyddet Kronobergs årsmöte den 14 mars 2018.

Löneenkäten – fyll i den redan idag

Årets löneenkät från Sveriges Veterinärförbund skickades ut till alla medlemmar i slutet av oktober. Vi uppmanar alla att besvara den – ju fler som svarar desto tillförlitligare statistik. Den ligger till grund för verktyget Saco Lönesök.

Utbildning, ansvar och kompetens ska löna sig. Det är en utgångspunkt för SVF i förhandlingar, i vår opinionsbildning och i vår medlemsrådgivning. Du som är anställd har nu möjlighet att bidra till att upprätthålla Sveriges bästa lönestatistik. Statistiken kan t ex användas inför lönesamtal och när du ska söka nytt jobb.

Dina uppgifter behandlas naturligtvis konfidentiellt.

Det går bra att svara på dator, smartphone eller surfplatta.

Enkäten finns också tillgänglig via SVFs hemsida.

Stort tack för din medverkan!
Sveriges Veterinärförbund

Välkommen till SVFs nya e-receptlösning

FrisqVet

- skapad av veterinärer, för veterinärer

Med FrisqVet får du tillgång till alla grundläggande funktioner som krävs vid förskrivning av läkemedel samtidigt som du har en direkt koppling till FASS och e-Hälsomyndighetens receptregister. Du som veterinär får dessutom möjlighet att kommunicera med djurägaren direkt i mobilen.

FrisqVet förenklar, sparar tid, är helt apoteksberoende och erbjuds veterinärförbundets medlemmar till ett kraftigt reducerat pris.

Observera att du som anställd veterinär måste stämma av med din arbetsgivare vilka regler som gäller runt att bedriva privat klinisk verksamhet.

Gå in på www.frisqvet.se och registrera dig!

Utvärdering av funktionsnedsättning hos katt med osteoartrit

Veterinär Sarah Stadig, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade onsdagen den 8 november sin avhandling för veterinärmedicin doktorsexamen med titeln: "Evaluation of physical dysfunction in cats with naturally occurring osteoarthritis". Opponent var associate professor Anna Hielm-Björkman, University of Helsinki, Finland.

disputationer

Osteoartrit (OA) är en vanlig orsak till kronisk smärta och funktionsnedsättning hos katt. Symtomen är ofta vaga och hälta ses sällan. De huvudsakliga symtomen består av successiva förändringar i kattens beteende och livsstil. Ofta tolkas de gradvisa förändringarna som tecken på ett normalt åldrande. Kliniskt baseras diagnosen på information från kattägaren, klinisk undersökning och röntgen. Fynden från den kliniska undersökningen överensstämmer inte alltid med fynden från röntgenundersökningen, vilket försvårar diagnostiken. Förbättrade metoder behövs för diagnostik av OA hos katt och för utvärdering av behandlingseffekt.

Det övergripande syftet med avhandlingen var att förbättra metoderna för diagnostik och utvärdering av behandling hos katt med naturligt förekommande OA. Eftersom kronisk smärta enbart kan mätas indirekt, mättes funktionsnedsättning orsakad av OA. Funktionsnedsättningen utvärderades med klinisk undersökning, objektiv tryckmatteteknik samt subjektiv ägarbedömning via frågeformulär. De specifika syftena var att etablera referensvärden från tryckmätningsskattan för friska katter, att jämföra kinetisk data från friska katter med data från OA-katter, utvärdera validitet och reliabilitet för

Avhandlingen visar bland annat att katter med osteoartrit belastar sina tassor mer ojämnt och har ett annorlunda beteende i hemmiljön jämfört med friska katter.

FOTO: DARKMOON 1968

fyra olika frågeformulär samt i en klinisk pilotstudie med hjälp av tryckmatta och frågeformulär utvärdera smärtlindrande behandling.

Referensvärdena från friska katter bekräftade hypotesen att katter har samma gångartssymmetri och bak-framedelsasymmetri som hundar. Maximal vertikal kraft och vertikal impuls var tillförlitliga parametrar att analysera. Katter med OA och korsbandsskada jämfördes med en grupp friska viktmatchade kontrollkatter. Katterna med OA belastade sina tassor mer ojämnt och hade ett annorlunda beteende i hemmiljön, jämfört med de friska katterna. De fyra frågeformulärens som utvärderades hade samtliga god validitet och reliabilitet. Den kliniska pilotstudien där effekten av meloxicam och robenacoxib jämfördes visade att katterna med OA fick en signifikant smärtlindring av läkemedlen.

Avhandlingen bidrar till att utvärdera funktionsnedsättning hos katter med OA genom att använda objektiv tryckmatte-

teknik och subjektiv ägarbedömning. Detta leder till förbättrade metoder för att bedöma och utvärdera behandling av kronisk smärta på grund av OA hos katt och på sikt förbättrad välfärd för katter. ■

Stipendium

Djurvännernas Förenings i Stockholm stipendium på 35 000 kr utdelas till person eller personer, som genom forskning eller genom annan insats främjar djurs välfärd.

Stipendiet söks senast 27 januari 2018 med kortfattad motivering till:

Djurvännernas Förening i Stockholm
c/o Lennart Garmer
Ekbacksvägen 14, 182 38 Danderyd
e-post: lennart.garmer@swipnet.se

Ny kanslichef på veterinärförbundet

Efter några veckor utan kanslichef på veterinärförbundets kansli tillträdde Ann-Louise Fredrikson chefsposten i början av oktober.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Ann-Louise Fredrikson är ny kanslichef på veterinärförbundets kansli sedan början av oktober.

– Jag finns på plats hos SVF sedan den 9 oktober som ny kansli- och eko-

nomichef. Närmast kommer jag från slaktkooperativets ägarförening Sveriges Djurbönder (fd Swedish Meats) där jag varit ekonomi- och medlemschef liksom även tf VD under en period. Jag har också ett förflutet inom hushållnings-sällskapen och biståndsvärlden som bland annat redovisnings-, ekonomi- och personalchef, säger Ann-Louise Fredrikson.

– Då flera av mina tidigare arbetsgivare drivit frågor om djur- och smittskydd, antibiotikaanvändning och livsmedels-säkerhet där veterinärkåren är viktig ser jag nu mycket fram mot att få arbeta med denna yrkeskår, fortsätter hon.

Den nya kanslichefen konstaterar att djur alltid har funnits i hennes närhet, främst hästar och hundar men i dagsläget representerat av två sphynxkatter bosatta tillsammans med resten av familjen i Uppsala.

JOHAN BECK-FRIIS

Monika Erlandsson ny kansliveterinär

Den 9 oktober tillträdde Monika Erlandsson som veterinärförbundets nya kansliveterinär. Hon kommenterar själv

FOTO: PRIVAT

Den 9 oktober tillträdde Monika Erlandsson som veterinärförbundets nya kansliveterinär.

sina arbetsuppgifter på följande sätt:

– Jag kommer bland annat att arbeta med den tidigare generalsekreterarens uppgifter i SVS. Viktiga delar av mitt uppdrag blir att samordna förbundets veterinärmedicinska verksamhet och specialistutbildningarna, projektleda Veterinärkongressen och delta i förbundets internationella samarbeten. Dessutom kommer mycket av mitt arbete att handla om att vara delaktig i aktiviteter och evenemang för veterinärer och veterinärstudenter samt att stötta kanslichefen i veterinärmedicinska frågor.

Monika är född och uppvuxen på Öland och djur och natur har alltid legat henne varmt om hjärtat, poängterar hon. De senaste åren har hon arbetat inom den veterinärmedicinska industrin (djurläkemedel och veterinärdiagnostik) och suttit som informationsansvarig i Smådjurssektionens styrelse.

– Det finns många frågor som jag brinner för och det ska bli spännande att få driva dem vidare för förbundets räkning. Jag är mycket tacksam för förtroendet och ser fram mot samarbetet med våra medlemmar, avslutar den nya kansliveterinären.

JOHAN BECK-FRIIS

SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR VETERINÄR OFTALMOLOGI
SWEDISH SOCIETY OF VETERINARY OPHTHALMOLOGY

SSVO och Ögonpanelen

inbjuder till FÖRELÄSNING och ÅRSMÖTE

2–3 februari 2018, Sigtunahöjden, Sigtuna

FÖRELÄSNINGSDAG

Fredagen den 2 februari 2018, kl 10.00

Gonioskopi – Maria Källberg

Normalvariationer öga – Nils Wallin Håkansson

Kataraktkirurgi – Ann Ström

ÅRSMÖTE

Lördagen den 3 februari 2018, kl 09.00

Alla ögonintresserade kolleger är välkomna till föreläsningdagen.

Anmälan sker via vår hemsida www.ssvo.se.

Skriv gärna insändare och debattinlägg
till Svensk Veterinärtidning, men skriv inte
för långt – max 6 000 tecken inkl blankslag.

bokanmälan

I Sigvards spår – en berättelse om svensk djursjukvård

Olof Karlander, tidigare bland annat chef för Hästnäringens Nationella Stiftelse, har sökt sig ut på en resa genom större delen av 1900-talet i sin fars, veterinären Sigvard Karlanders spår. I förordet skriver författaren att han "velat teckna en bild både av personen Sigvard Karlander och hans livsuppgift som

veterinär". Men det stannar inte där, som en konsekvens av de utmaningar och förändringar som Sigvard mötte under sitt veterinära yrkesliv blir boken också en levande dokumentation av utvecklingen inom djursjukvården under efterkrigstiden. Boken innehåller rikligt med illustrationer och är försedd med ett föredömligt personregister.

Läsaren får följa Sigvard Karlander från 1930-talets Stutis via andra världskrigets insatser, bland annat vid mottagningsstationerna vid gränsen till Finland, och slutligen till uppbyggnaden av öppen och sluten djursjukvård vid djursjukhuset i Karlstad. Här finns gott om fakta, möten med personer och anekdoter som många nog känner igen och som andra säkert tar del av med stor glädje.

Olof Karlander tar också upp frågor om hur vi förvaltat arvet efter Sigvards generation som lade grunden till dagens djursjukvård för sällskapsdjur och hästar. Bland annat i skenet av avvecklingen av ATG-klinikerna och tillhörande utbildningstjänster för unga veterinärer skriver han: "Idag är det marknaden som styr. Missnöjet gryr. Vad blir nästa steg?"

Författaren har framhållit att veteri-

närer inte verkar särskilt benägna att skriva memoarer: "de har väl fullt upp med att arbeta". Då är det bara att tack-samt ta emot detta bidrag till modern veterinärhistoria i form av en välskriven och lärorik biografi.

GÖRAN DALIN
CLAES RÜLCKER

FAKTA

I SIGVARDS SPÅR – EN BERÄTTELSE OM SVENSK DJURSJUKVÅRD

FÖRFATTARE: Olof Karlander.

FÖRLAG: Votum & Gullers Förlag,
Karlstad 2017.

ANTAL SIDOR: 206, rikligt illustrerad.

PRIS: 180 kr + porto hos
Votumforlag.se.

ISBN: 978-91-88435-41-5

noterat

Diagnostisk kvalitet i djursjukvården undersökt

AniCura presenterade den 27 oktober en studie om kvaliteten inom laboratorie- och bilddiagnostik i djursjukvården. Studien visar att det finns stora variationer i kompetens och rutiner mellan olika djurkliniker i Europa.

Djursjukvården har under det senaste decenniet utvecklats snabbt och många behandlingsmetoder, diagnostik och medicinska undersökningar som utförs blir alltmer lik sjukvården för människor, konstaterar Anicura i sitt pressmeddelande. Avancerad utrustning räcker dock inte, då kvaliteten inom både laboratorie- och bilddiagnostik i hög grad är beroende av etablerade processer, kvalitetskontroller och särskilt utbildad personal, poängterar företaget.

AniCuras studie omfattade närmare 80 djursjukhus och djurkliniker i sju länder. Studien visade att knappt hälften av djursjukhusen genomförde regelbundna kvalitetskontroller av laboratorieinstrument och bilddiagnostisk utrustning. På hälften av laboratorieavdelningarna fanns en särskilt ansvarig veterinär.

Foto: ANICURA

Bara ca 60 procent av klinikerna i studien hade etablerade rutiner för de vanligaste urin- och blodproverna.

Förekomsten av etablerade rutiner för provtagning och analys varierade, men 60 procent av klinikerna i studien hade etablerade rutiner för de vanligaste urin- och blodproverna medan de flesta kliniker saknade bra rutiner för bakterieodlingar.

– Vi hoppas att resultaten kan uppmärksamma branschen på vad som krävs för att säkerställa en tillförlitlig och högkvalitativ diagnostisk vård, kommenterar Anneli Björsdorff, veterinär och ansvarig för laboratoriediagnostisk kvalitet inom AniCura. ■

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Sinusrytm med överledning till kamrarna tydande på ett högersidigt skänkelblock samt ett flertal supraventrikulära extraslag och nodala komplex.

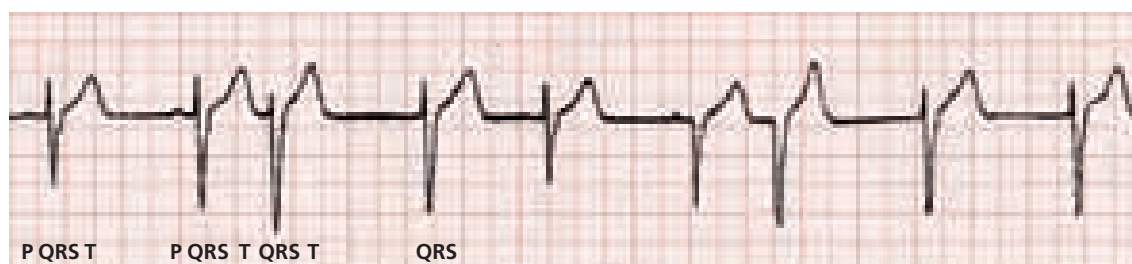
DISKUSSION

Hjärtfrekvensen är ca 140 slag/minut och rytmen är oregelbunden. Det första och andra QRS-komplexet föregås av en P-våg med samma P-R-intervall varför dessa bedöms vara sinusutlösta (Figur 2). Orsaken till att QRS-komplexen är breddade anses vara att de fortleds genom kamrarna delvis utanför det normala retledningssystemet sannolikt på grund av ett block i den högra ledningsskänkeln. Det tredje QRS-komplexet kommer tidigt i rytmen och är således ett extraslag. Dess utseende liknar de sinusutlösta komplexen men ingen prematur P-våg kan med säkerhet identifieras (Figur 2), antingen beroende på att den gömmer sig i föregående komplex T-våg dvs ett förmaksextraslag, eller på grund av att den utgått från AV-knutan, dvs ett nodalt extraslag, och därmed inte säkert har depolariserat förmaket (P-våg saknas) eller har gjort det under kammardepolariseringen (P-vågen gömmer sig i QRS-komplexet). Det fjärde QRS-komplexet liknar övriga komplex men saknar föregående P-våg och anses därför ha utgått från AV-knutan. Femte och sjätte QRS-komplexen är sinusutlösta,

det sjunde är ett supraventrikulärt extraslag, utgående antingen från förmaket eller AV-knutan enligt föregående diskussion och kallas gemensamt för supraventrikulära extraslag. Komplex 8 och 9 saknar P-våg och är inte prematura och benämns därför som nodala komplex.

Det är ovanligt att EKG från katter uppvisar QRS-komplex med så höga amplituder och detta kan förklaras dels av den onormala impulsledningen i kamrarna (det högersidiga skänkelblocket) och dels av att katten har hypertrofiska kammarväggar. Det finns ingen anledning att behandla dessa supraventrikulära extraslag eftersom hjärtfrekvensen är normal och uppfyller kroppens hemodynamiska behov. Orsaken till högersidigt skänkelblock är inte känd. Kattens hjärtsjukdom bör följas upp av regelbundna kontroller med ekokardiografi och EKG-registreringar.

EKG-fall av intresse för publicering i SVT kan skickas till Anna Tidholm, c/o SVT-redaktionen. Registreringen bör vara avledning II med hastigheten 50 mm/sek och amplituden 1 cm = 1 mV. Både kompletta fallbeskrivningar och frågeställningar riktade till Anna Tidholm tas emot.

FIGUR 2. Det första och andra QRS-komplexet föregås av en P-våg med samma P-R-intervall och bedöms vara sinusutlösta. Det tredje QRS-komplexet är ett extraslag medan det fjärde saknar föregående P-våg och därför anses ha utgått från AV-knutan.

KÅSÖRER SÖKES

Veterinärtidningens kåserier är uppskattade inslag för många läsare. Redaktionen behöver dock ständigt nya texter från såväl äldre som yngre veterinärer. Alla har upplevt något utöver det vanliga, som kan sprida glädje bland kollegerna. Tänk på att önskat antal tecken inklusive blanksteg är 2 500–3 000. Sätt det på pränt och hör av er!

SVT-redaktionen

Avlivade hund utan ägarens närvaro

En djurägare anmälde veterinärerna AA och BB för felbehandling av sin hund. Båda veterinärerna bestred anmälan.

ansvarsärende

DJURÄGARENS ANFÖRANDE

Djurägaren åkte den 16 juli akut in till ett djursjukhus med sin hund som hastigt fått andnöd och upplevdes som svag. Hunden fick stanna kvar över natten. Nästa dag blev ägaren kontaktad av djursjukhuset som talade om att det antingen var lunginflammation, vätska i lungorna eller i värsta fall cancer hunden led av. Hunden behövde stanna ytterligare en natt och ägaren bad att få komma och hälsa på den. Vid besöket var hunden mycket svag men blev glad över att träffa sin familj. Djursjukhuset skulle kontakta ägarna när de fått svar på de undersökningar som gjorts. Den 18 juli ringde veterinär AA och sa att hunden var så sjuk att den måste avlivas. Ägaren bad om att få komma till djursjukhuset tillsammans med sina bröder för att vara med vid avlivningen. Veterinären sa att det inte fanns möjlighet till det då hunden led och måste avlivas direkt. Ägaren bad om 15 minuter men blev nekad. Hans föräldrar var för tillfället på semester och han önskade få ringa till dem och fick tio minuter på sig att prata med föräldrarna och sedan ringa tillbaka till veterinären.

Djurägaren var i chock och tänkte inte klart men kan i efterhand se att det inte gick rätt till. Veterinären gav honom tio minuter för att återkoppla men kunde inte ge ytterligare fem minuter så han kunde närvara när hunden somnade in. Hunden var en trogen familjemedlem sedan tio år tillbaka och det känns fruktansvärt att den var ensam i sin sista stund i livet. Ägaren förstår att man som veterinär måste göra den medicinska be-

dömningen att hunden var självdöende men har svårt att se att han inte fick komma när det rörde sig om fem minuter. Ägaren ifrågasatte efteråt djursjukhusets policy att avliva ett djur utan ägarens/familjens närvaro och fick svaret att det görs om djuret är självdöende eller om ägaren inte har möjlighet att närvara.

Hundens tillstånd försämrades kraftigt under natten och den var enligt journal betydligt sämre kl 07.00 på morgonen men ändå hörde ingen av sig till ägaren förrän kl 08.13. Det var då enligt djursjukhuset för sent för ägaren och hans familj att komma till hunden. Varför lät jourhavande veterinär BB hunden lida hela natten och väntade med att ta beslut till på morgonen? Varför tog inte BB kontakt med ägaren under natten? Ägaren undrar hur veterinär AA kunde ge dem tio minuter för att informera föräldrarna men inte ytterligare fem minuter för att låta honom komma till djursjukhuset? Djurägaren ifrågasätter inte veterinärernas medicinska kunskap utan vill anmäla att veterinärerna tog sig rätten att avliva hunden utan familjens närvaro, att familjen inte blev kontaktad i tid angående hundens försämrade tillstånd och att de blev dåligt bemötta av AA.

VETERINÄR AAs ANFÖRANDE

Hunden skrevs in på intensivvårdsavdelningen på grund av andnöd den 16 juli. Hundens dyspné bedömdes som allvarlig och utförd diagnostik gav misstanke om neoplastisk sjukdom som orsak. Trots intensivbehandling blev hundens tillstånd inte bättre. AA träffade hunden tidigt på morgonen den 18 juli. Han konstaterade direkt att hunden led av en dyspné av allvarligaste grad. Hunden kunde knappt få i sig luft. Tillståndet var så allvarligt att AA misstänkte att hunden skulle kvävas till döds när som helst. Hundens lidande var mycket stort och oacceptabelt. AA ringde direkt till djur-

ägaren för att starkt rekommendera att hunden omgående fick somna in. Han ansåg att det för hundens skull inte fanns utrymme att invänta djurägarens ankomst även om de var 10–15 minuter från djursjukhuset. Djurägarna fick någon minut till för att diskutera detta och när de ringde tillbaka gav de sitt medgivande till avlivning och hunden avlivades direkt efter telefonsamtalet. Vid avlivningen rann en stor mängd blod från hundens luftvägar vilket bekräftade en allvarlig blödning i lungorna. AA träffade sedan djurägaren med familj när de kom för att ta avsked av hunden. Senare samma dag talade AA med djurägaren på telefon och en sista kontakt skedde per telefon senare i samma månad.

AA har stor förståelse för djurägarens sorg över att hunden behövde somna in och han förstår att man som djurägare velat vara med vid avlivningen. AA jobbar alltid fullt ut enligt djursjukhusets och sina egna principer där djurägaren, om möjligt, alltid ska få chansen att vara med när ett djur somnar in. Men AA är i första hand veterinär som jobbar i tjänst för djurens bästa. Hans professionella bedömning var att hunden var döende och inte skulle behöva självdö. AA ansåg att det var hans ansvar att se till att den inte behövde lida en sekund till, hundens lidande var oförsvarbart men tanke på graden av dyspné. Dessutom misstänktes en allvarlig obotlig form av cancer som orsak till dess grava ➤

När du skriver till veterinärtidningen – tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet. Glöm inte att alla bilder i elektroniskt format måste vara högupplösta, dvs i maximal storlek, för att kunna användas i tidningen.

- andningsproblem. AAs beslut att låta den somna in direkt var korrekt utifrån de etiska principer och den djurskyddslag personalen arbetar i enlighet med i Sverige. Det var även rätt beslut utifrån djursjukhusets och hans egna principer som veterinär.

Mötet med djurägaren blev inte bra, AA var stressad och hade för lite tid för ett långt samtal. Djurägaren hade självklart rätt att få svar på sina frågor och omtanke från AAs håll. Vid ett samtal senare samma dag kunde AA bättra ta hand om djurägaren. Han ringde även ett uppföljande samtal några veckor senare för att ge svar på de sista frågorna och höra hur djurägaren mårde efter sin tunga förlust. AA anser att han agerade rätt i sin roll som veterinär till hunden. Han beklagar dock starkt att djurägarna inte kunde närvara när hunden somnade in. AA har full förståelse för att det var en stor besvikelse för djurägaren och hans familj.

VETERINÄR BBs ANFÖRANDE

Djurägarna sökte den 16 juli vård efter att deras hund varit sjuk under en veckas tid. Hunden skrevs in för vård och vidare utredning på intensivvårdsavdelningen. Behandling och utredning påbörjades av veterinär på plats samma dag som inskrivningen. Dagen efter hade hunden takypné med anteckningar om andningsfrekvens i vila på 64 andetag/minut kl 12.58. När BB gick på sitt pass, som sträckte sig från kl 20.30 till 07.00 nästa morgon, var hundens allmäntillstånd oförändrat. Under kvällen blev den orolig och undersökningar gjordes med konklusionen att stress förvärrade symtomen. Efter sedermera återgick hunden till samma stabila tillstånd med ökad andningsfrekvens och fortsatte så under resterande del av natten tills BB gick av sitt arbetspass kl 07.00.

BB anser att bedömningen av hunden under natten 17–18 juli var korrekt och journalen visar tydligt att försämringen

skedde efter kl 07.00, vilket var efter hennes arbetstid.

STATENS JORDBRUKSVERKS YTTRANDE

Jordbruksverket överlät den veterinärmedicinska bedömningen åt ansvarsnämnden avseende veterinärerna AA och BB.

ANSVARSNÄMNDENS BEDÖMNING

Vid lungsjukdom kan en försämring ske väldigt plötsligt och andnöd är mycket plågsamt för djuret. Nämnden anser att veterinär AA hanterade fallet helt korrekt utifrån hundens bästa. Vidare framgår det av journalanteckningarna att hundens försämring på morgonen inträffade efter att veterinär BB avslutat sitt arbetspass. Det finns därför ingen anledning att rikta någon kritik mot AA eller BB. Anmälan föranledde därmed ingen disciplinåtgärd.

JOHAN BECK-FRIIS

Veterinär söks till AniCura

KALMARSUND

AniCura Kalmarsund består av Läckaby Djursjukhus och Kalmar Djursjukhus samt djurklinikerna i Högsby, Nybro, Emmaboda, Borgholm och Torsås. Tillsammans är vi 130 medarbetare som brinner för djursjukvård och dess utveckling.

Tjänsten som veterinär innefattar främst tjänstgöring på våra olika avdelningar på Läckaby Djursjukhus men arbete på någon av våra andra verksamheter kan också förekomma. Placering är utifrån kompetens och behov. Hos oss får du möjlighet att arbeta i en inspirerande och utmanande miljö där ingen dag är den andra lik. Tack vare djursjukhusets storlek och bredden inom Kalmarsund har du möjlighet att utvecklas och nischa dig inom ett specifikt veterinärmedicinskt område. Hos oss arbetar du både under eget ansvar samt i team, tillsammans med djursjukskötare och djurvårdare.

Vi söker dig som är legitimerad veterinär med några års erfarenhet inom smådjursjukvård. Specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar (steg 1) och kirurgisk kunskap är meriterande. Som person är du driven och engagerad inom de veterinärmedicinska frågorna och har ett genuint intresse för vidareutveckling inom djursjukvård för smådjur. Förutom den medicinska utvecklingen arbetar vi för att nå en hög servicegrad mot våra patienter och djurägare, vilket du bör tycka är en viktig del av arbetet. Du är en problemlösare som har

lätt för att samarbeta med andra och fokusera på uppgiften under tidvis pressade situationer.

Tjänsten är heltid/deltid och tillsvidare. Viss tjänstgöring på kvällar, nätter och helger samt jourberedskap ingår. Tillträde enligt överenskommelse.

Välkommen med din ansökan till HR-chef Jennie Anderberg via epost jennie.anderberg@anicura.se

Sista ansökningsdag är den 31 december 2017. Intervjuer och urval sker löpande. Provanställning kan komma att tillämpas.

Kontaktpersoner:

- Veterinärchef, Anna Lindberg, anna.lindberg@anicura.se, 073-434 75 72
- HR-chef, Jennie Anderberg, jennie.anderberg@anicura.se, 073-434 75 85
- Facklig företrädare för Sveriges Veterinärförbund, monica.landstrom@anicura.se

VI SÖKER LEG VETERINÄR TILL VÅR KLINIK I LINKÖPING

Mälaren Hästklirik erbjuder vård inom sportmedicin, kirurgi och internmedicin, både vid klinikerna samt via en omfattande ambulerande service. Veterinärer, djursjukskötare och djurvårdare arbetar tillsammans för att erbjuda hästar och ägare bästa tänkbara omvårdnad. I dagsläget är vi drygt 60 anställda som ger vård och service till ca 16.000 besök årligen.

Vi öppnade vår nybyggda klinik i Linköping hösten 2016 med mottagning måndag-fredag och har även viss ambulerande verksamhet. Vi har nu behov av att utöka med ytterligare 1 veterinär på heltid för att möta upp den stora efterfrågan. Vill du vara en del av ett vårt team?

Kvalifikationer:

Vi söker en positiv serviceinriktad medarbetare med gott ordningssinne. Du har hög ansvarskänsla och samarbetsförmåga och trivs på en arbetsplats med högt tempo. Du är Legitimerad Veterinär med några års erfarenhet av hästsjukvård där erfarenhet från arbete på klinik är meriterande. Du är speciellt intresserad av ortopedi. Tjänsten kräver att du behärskar svenska i tal och skrift.

Våra medarbetares kompetens, trivsel och engagemang är förutsättningen för vår framgång och vi önskar att även du har en vilja att utvecklas i tjänsten.

Om du trivs med att arbeta i en expansiv verksamhet med hög specialist-kompetens och söker utvecklande arbetsuppgifter med möjlighet att arbeta sida vid sida med ertama kollegor tycker vi du skall söka.

*Skicka ditt CV och personligt brev till Sandra Grönlund, sandra@hastklinik.se
Märk ansökan med "Veterinär Linköping". Urval sker löpande varför vi
välkomnar din ansökan så snart som möjligt!*

Would you like to work in a dynamic, scientific environment with focus on communication?

For our Nordic Ruminant/Equine Business Unit in Sweden we are currently recruiting a:

Field Product Specialist Ruminant/Equine Field based in the southern part of Sweden

The position:

As a member of the Nordic Ruminant/Equine Business Unit, which consists of 11 people, the Field Product Specialist will be responsible for managing all ruminant and equine sales related activities in the territory by applying best practices in communication and scientific knowledge of the products and therapeutic areas. He/she will ensure the implementation of agreed marketing campaigns to achieve sales objectives and will participate actively in the development of business unit strategies. The position is reporting to the Director, Nordic Ruminant/Equine Business Unit.

After extensive internal training the Field Product Specialist - southern Sweden will be responsible for:

- Visiting customers in the district and positioning MSD Animal Health as a strategic partner
- Identifying new customers and developing new opportunities
- Ensuring customer satisfaction
- Leading business development activities
- Participating in preparing account plans, sales budgets and their execution
- Being involved in driving long term success
- Independently achieving the goals established for the territory including sales, market share, customer coverage and territory management
- Having good knowledge of and complying with company policies, procedures and standards
- Having good knowledge and complying with applicable professional, regulatory and industry standards
- Organising local ruminant KOLs' scientific and educational events to key clients within the country

The applicant should be based in the southern part of Sweden, where ruminant customers are mostly concentrated.

Qualifications of the ideal candidate:

- A strong personal drive and high energy level
- Master's degree in the veterinary or agricultural area - or Business Economics within the agricultural segment or similar area
- Field experience of animal health biological products/solutions, from veterinary practice - or other relevant agricultural positions
- Good track record in veterinary practice or from a successful technical sales job
- Good knowledge of the Swedish ruminant/equine market
- Ability to encourage and be part of a high performance team
- Ability to reach deadlines
- Quick learner and adapt with high flexibility and excellent listening skills
- Passionate and desire to build strong customer relationships
- Strong planning and organising skills
- Good communication skills
- Good interpersonal skills for dealing with a wide range of people
- Good written and verbal communication skills in English and Swedish

An exciting place to work

If you enjoy being challenged, having fun while working with a good team spirit, MSD Animal Health will be a good place for you to work. We invest in the development of our people, and give you plenty of opportunities for individual initiative and responsibility.

Information and application

Further information regarding the position can be addressed to Kirsten Bianchi, Director, Nordic Ruminant/Equine Business Unit, by phone + 46 40 22 62 66 or by e-mail kirsten.bianchi@merk.com.

You are also welcome to contact field sales specialist Emma Backström, by phone +46 8 522 276 77 or by e-mail emma.backstrom@merk.com.

If you are interested in this challenging role, you are invited to apply online by uploading your resume and application letter in English on www.msd.com/careers using the following vacancy reference number: 046020754 - no later than December 15th 2012.

About MSD Animal Health - THE SCIENCE OF HEALTHIER ANIMALS

MSD Animal Health is a global research based company that develops, produces and markets a wide range of veterinary medicine and service solutions. We offer one of the pharmaceutical industry's most innovative portfolios preventing and controlling diseases within all the major therapy areas of both production animals and pets. Working with more than 100 current research projects it is the goal of MSD Animal Health to become the leading force within the development of new, valuable veterinary pharmaceuticals - and thereby improve animal health, ensure the future production of healthy quality food products, protect public health and help owners and their pets enjoy their life together.

Offer by our research based development strategy we aim to establish and maintain a close cooperation with veterinarians and other stakeholders, animal owners and scientific experts in the development of new effective solutions to complicated veterinary challenges.

MSD Animal Health Nordic Cluster consists of 5 different business units covering companion animals, swine, ruminant/equine, poultry and aqua and operates across borders within the Nordic Area.

Bokslut

Så börjar 2017 dra sig mot sitt slut, liksom mitt år som ordförande i VMF. 2017 har varit händelserikt på många sätt och för mig personligen har flertalet av dessa händelser varit kopplade till mitt kårengagemang. Det har varit remissvar, utvärderingar och tv-produktioner, studentmöten, arbetsmöten och näringslivsmöten.

I SKRIVANDE STUND har vi på VMF just avslutat våra välkomstveckor där alla möten och aktiviteter på kåren är lite extra anpassade till de nya studenterna. När denna tidning distribueras börjar det dra ihop sig till årsmöte där alla kårposter förhoppningsvis fylls med nya glada funktionärer. De som själva varit aktiva i VMF eller någon annan förening vet att förutom mycket jobb ger engagemanget nyttiga erfarenheter. Man lär sig att leda sig själv och andra, man får träning i att planera och genomföra projekt, kunskaper i matlagning och lagstiftning. Inte minst bygger man ett brett kontaktnät både inom sin egen bransch, men också mot andra genom att aktiviteter t ex mellan SLUs kårer har möjliggjort möten mellan studenter.

Förhoppningen från oss aktiva är att vårt engagemang även ses som en merit i arbetslivet, att det arbete vi lägger ner för att skapa en bättre studietid inte bara för oss själva utan också för våra medstudenter uppskattas av våra framtida arbetsgivare. Att det ligger ett värde i de uppförföringar vi ibland behövt göra och att det ses som något positivt att vi har utvecklat en förmåga att kunna umgås och samarbeta med fler än bara våra närmsta vänner. Men personligen känner jag nog att det skulle vara värt det ändå, även om det bara var för mig jag gjorde det. Alla möten jag gått på, alla personer jag träffat i vitt spridda professioner, de platser jag besökt från norr till söder. Inte minst alla utmaningar som jag ställts inför utan att veta hur jag ska ta mig an dem, men som jag bemästrat och som resulterat i att jag lärt mig mer om mig själv, andra och växt som människa.

Min poäng är dock inte att just jag skulle ha blivit en fantastisk människa utan att engagemanget och viljan att jobba

SLUs Samlade Studentkårer samlades i oktober i Skinnskatteberg (bilden) för att diskutera bland annat stresshantering.

FOTO: JOSEFINE PRABERT

för andra ger oss en bra förberedelse inför våra kommande arbetsliv. För även om de flesta av oss söker oss till utbildningen för att vi helst av allt vill jobba med djur, är en av de första lärdomarna i arbetslivet att det är människorna som är den verkliga utmaningen i vårt yrke.

Ett av de senaste tillfällena till att träffa andra studenter, men också ett led i den personliga utvecklingen var det Fokusråd som hölls av SLUs Samlade Studentkårer (SLUSS) i Skinnskatteberg, djupt inne i Bergslagsskogarna en helg i oktober. En handfull studenter från varje medlemskår deltog i träffen vars tema denna gång var kårengagemang, likabehandling och stresshantering, ämnen som är mycket aktuella hos oss på VMF. Just frågan om stress berör alla, det är oroande att så många av studenterna är så stressade redan när de kommer till utbildningen. Att lära sig att hantera den stress som uppstår är en del av lösningen, att minska kraven på sig själv en annan. Men det viktigaste är nog att vi bygger verksamheter, oavsett om det är förenings- eller arbetsliv, som ställer rimliga krav på dem som ingår i den.

IDA JANSSON
ordförande VMF 2017

KONGRESSER & KURSER

SVENSKA

WEBBKURSER

DISA – DJUROMSÖRG VID SLAKT OCH ANNAN AVLIVNING

DJURSKYDDSBEDÖMNING GRIS

HANTERING AV DJURSKYDDSBROTT.

Arr: Nationellt centrum för djurvälstånd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

v 48

27–29/11 -17. KURS: TIPS & TRICKS FÖR TANDTEAMET, Halmstad. Arr: Accesia AB. Info: <http://academy.accessia.se>, academy@accessia.se

29–30/11 -17. GENERELL FODERLAGSTIFTNING & MÄRKNING AV FODER – ETT SAMARBETE MED JORDBRUKSVERKET, Knivsta. Info: kurs@sallanderconsulting.com, telefon 0706-388306.

30/11–1/12 -17. ULTRALJUD SMÅDJUR, FÖRDJUPNING, BUK, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

1–3/12 -17. KURS: ENT – EAR, NOSE & THROAT SURGERY, Halmstad. Arr: Accesia AB. Info: <http://academy.accessia.se>, academy@accessia.se

2–3/12 -17. FORTSÄTTNINGSKURS HUND- OCH KATTANDVÅRD, EXTRAKTIONSKURS (Steg 1-godkänd), Stockholm. Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik. Info: http://www.kruise.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx, marika.bjornstrom@kruise.com, 070-101 67 28

v 49

5–6/12 -17. REKONSTRUKTIV KIRURGI, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

7–8/12 -17. SYSTEMATISK EKG DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING – HUR KAN JAG KÄNNA MIG SÄKRARE?, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 50

14–16/12 -17. KURS: TANDREGLERING, Halmstad. Arr: Accesia AB. Info: <http://academy.accessia.se>, academy@accessia.se

15–16/12 -17. FORTSÄTTNINGSKURS BRA BILD, RÄTT DIAGNOS – TOLKNING AV RÖNTGENBILDER, Uppsala. Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik. Info: http://www.kruise.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx, marika.bjornstrom@kruise.com, 070-101 67 28

v 2, 2018

NY 13/1 -18. DECHRA NORDICS TOUR 2018, Stockholm. Arr: Dechra Veterinary Products.

Info: info.se@dechra.com, www.dechra.se (se annons i denna tidning)

v 4

26–28/1 -18. 6TH NORDIC SMALL ANIMAL VETERINARY CONFERENCE, Göteborg. Arr: Blå Stjärnan Akademin. Info: www.blastjarnan.se/bsa-kongress

v 5

NY 2/2 -18. SSVOs FÖRELÄSNINGSDAG – GONIOSKOPI, NORMALVARIATIONER ÖGA, KATARAKTKIRURGI, Sigtuna. Arr: Svenska sällskapet för veterinär oftalmologi. Info: www.ssvo.se (se annons i denna tidning)

v 6

NY 5–6/2-18. BASIC INTERNAL MEDICINE ENDOSCOPY IN DOGS AND CATS, Uppsala. Arr: Swevet. Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning>

NY 7–8/2 -18. ENDOCRINE DISEASES IN DOGS AND CATS, Märsta. Arr: Swevet. Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning>

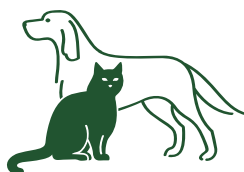
7–8/2 -18. FAKTA & FÖRDOMAR OM HUND- & KATTMAT (DEL 2), Knivsta. Info: kurs@sallanderconsulting.com, telefon 070-638 83 06.

v 14

4–5/4 -18. SAMBAND MELLAN KOST OCH MOTION OCH VISSA SJUKDOMAR FÖR HUND & KATT (DEL 3), Knivsta.

Tillfälle att få jobba som veterinär på familjeägda **Stockholms Djurklinik**

Vi söker dig som delar våra värden gällande djurvård och kundmöte.

**STOCKHOLMS
DJURKLINIK**

Som veterinär har du arbetat i minst tre år på andra kliniker. Vi ser gärna att du har ett intresse för eller erfarenhet av att behandla tänder, men det är inte avgörande.

Du är redo att hitta en långsiktig tillvaro hos oss på kliniken. Vi annonserar en heltidstjänst men är öppna att för rätt person vara flexibla med tjänstgöringsgrad ner till 60%. Villkor förhandlas enskilt. Kliniken har kollektivavtal. Tillträde när det fungerar för dig.

Välkommen med din ansökan till:
mia.adler@stockholmsdjurklinik.se
Ansökningar hanteras löpande.

Betala medlemsavgiften till SVF via autogiro

Vid autogirobetalning av medlemsavgift till veterinärförbundet fylls blanketten Autogiroanmälan i. Den finns på SVFs hemsida www.svf.se, under Blanketter och Rörande SVF. Man kan också kontakta SVF-kansliet för att få blanketten hemskickad med post. När kansliet fått blanketten i retur kommer avgifterna i fortsättningen att dras från medlemmens konto varje månad.

Info: kurs@sallanderconsulting.com,
telefon 0706-388306.

v 15

9-18/4 -18. KURS I ARTIFICIELL INSEMINATION
– NÖT, SLU, Uppsala samt Skara.
Arr: SLU, KV. Info: Susanne Pettersson,
susanne.pettersson@slu.se

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses samt på World Veterinary Association (WVA) continuing education portal wva.wcea.education

v 49

9-10/12 -17. PRACTICAL NEONATOLOGY FOR EQUINE PRACTITIONERS (CASE-BASED COURSE), Helsingfors, Finland. Arr: VetPD.
Info: <http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=327>

v 2, 2018

NY 12/1 -18. DECHRA NORDICS TOUR 2018, Köpenhamn.
Arr: Dechra Veterinary Products.
Info: info.se@dechra.com,
www.dechra.se
(se annons i denna tidning)

v 5

NY 2/2 -18. DECHRA NORDICS TOUR 2018, Oslo. Arr: Dechra Veterinary Products.
Info: info.se@dechra.com,
www.dechra.se
(se annons i denna tidning)

NY 3/2 -18. DECHRA NORDICS TOUR 2018, Helsingfors.
Arr: Dechra Veterinary Products.
Info: info.se@dechra.com,
www.dechra.se
(se annons i denna tidning)

v 6

8/2 -18. FEEVA PPE SYMPOSIUM, Bergen, Norge, i samband med NEVC 9-11/2 -18.
Info: www.nevc2018.no

9-11/2 -18. THE NORDIC EQUINE VETERINARY CONFERENCE, NEVC, Bergen, Norge.
Info: www.nevc2018.no

v 8

23-25/2 -18. EQUINE REPRODUCTION DAY
– EMBRYO TRANSFER, Lüsche, Tyskland.

Arr: AG Pferd.
Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>

v 9

NY 2-4/3 -18. ADVANCED EQUINE ARTHROSCOPY DAYS, Großhartpenning, Tyskland. Arr: AG Pferd.
Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>

v 12

21/3 -18. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, Sittensen, Tyskland. Arr: IAVC.
Info: www.i-a-v-c.com

v 15

11/4 -18. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, Bornemouth, Storbritannien.
Arr: IAVC, Anglo European college of chiropractic. Info: www.i-a-v-c.com

v 18

5-8/5 -18. WORLD VETERINARY ASSOCIATION CONGRESS 2018, Barcelona, Spanien.
Info: www.wvac2018.org

v 25

22-25/6 -18. 5TH INTERNATIONAL ONE HEALTH CONGRESS, Saskatoon, Kanada.
Arr: The One Health Platform and the University of Saskatchewan.
Info: www.onehealthcongress.com

Är du veterinär med intresse för kor?

Vi söker två djurhälsoveterinärer som vill arbeta med mjölk- och köttföretag

1 Djurhälsoveterinär/Affärsområdeschef i Flen

1 Djurhälsoveterinär med intresse för IT i Östersund

Ansökan senast **14 december 2017**. Välkommen med frågor till avdelningschef Djurhälsa Margareta Båtelsson tel 010-471 07 73

Ansökan och mer information
se www.vxa.se/ledigatjanster
Telefon vxl 010-471 00 00

Växa Sverige
satsar
på djurhälsa

VÄXA
SVERIGE

noterat

Äldre kolleger bästa tryggheten

Studentkåren VMF (Veterinärmedicinska föreningen) genomförde under början av hösten en enkätundersökning med frågor till studenter som efter årskurs 5 arbetat som tillförordnad veterinär under sommaren. I årskursen går ungefär 80 studenter och av dem besvarade 49 en eller flera av frågorna i enkäten.

På frågan "Har du klarat av arbetsbelastningen?" svarade 71 procent "ja", 26 procent "delvis" och en person (3 procent) svarade "nej". Många kommenterade frågan med att man klarat arbetsbelastningen på bekostnad av raster, lunch och fritid.

På frågan vad som underlättade arbetsituationen svarade 36 av 43 personer att det som underlättade mest var hjälpsamma kolleger som ställde upp, avlastade och svarade på frågor. Även Distriktsveterinärernas "Kollega i beredskap" togs upp av

FOTO: JENNY SVENNÄS-GILLNER

Det som underlättade mest för nya tf-veterinärer var hjälpsamma kolleger som avlastade och svarade på frågor.

tre personer som en trygghet. Två personer nämnde tidigare klinisk erfarenhet, två andra att de under arbetsdagen hade tid för inläsning vilket de uppskattade och ytterligare två tog upp att delade jourer underlättade arbetet. Beträffande vad som kunnat underlätta arbetssituationen svarade de flesta färre jourpass och/eller mindre övertid (15 kommentarer) medan

tio stycken ville ha längre tid per patient eller färre patienter på en dag.

Materialet kommer att bearbetas och användas i planering av hur utbildningen kan förbättras och vid möten med fack och arbetsgivare, för att arbetsmiljön ska kunna förbättras.

Källa: Brev från VMF den 10 oktober 2017. ■

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	Telefon
UNDER TILLSÄTTNING	
Vice ordförande	
UNDER TILLSÄTTNING	
Ledamöter	
UNDER TILLSÄTTNING	

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
HELEN LOOR	073-097 62 97
Sekreterare	
UNDER TILLSÄTTNING	
Kassör	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Ledamöter	
ANNA BÄCKVALL	010-122 83 14
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
ULRIKA LIND	073-354 53 38

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
JOHANNA HABBE	0707-96 94 74
Sekreterare	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21
Kassör	
MAJA-LISA SABEL	070-591 71 50
Ledamöter	
TVÅ VAKANTA POSTER	

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Tf ordförande
TORKEL EKMAN
Vice ordförande
VAKANT
HANNA BREMER
ERIKA CHENAIS
BENGT ERIKSSON
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BENGT ERIKSSON
Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN
Sekreterare
MATS SCHARIN

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN
Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS
Sekreterare
ELINA ÅSBJER

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
HANNA BREMER
Sekreterare
TILDE BÖRJESSON

Luffarn som "backpacker"

EFTER 20 ÅRS FUNDERINGAR köpte sig Luffarn och hans kvinna var sitt inlandsbanekort och packade var sin ryggsäck med det allra nödvändigaste, vilket visade sig vara alldeles för mycket. Kortet gällde i 14 dagar med obegränsat åkande på inlandsbanan. Ordet obegränsat kan diskuteras för det går bara ett tåg i var riktning upp till Östersund och därefter ett tåg i var riktning upp till Gällivare. Tåg och tåg, det kan också diskuteras för, det var diesel-drivna egentligen pensionerade italienska rälsbussar med inmonterade någorlunda bekväma fåtöljer. Fiatdieslarna lär ha rasat efter hand men då hade man tryckt i Volvodieslar istället.

Mycket storslagen natur passerade utanför rutorna och vi såg också ett flertal älgar och givetvis mycket ren. En del alldeles för nära och bland annat en vasa som vi ett tag trodde skulle leda oss hela vägen upp till Gällivare. Hon höll en 20–30 km/tim och vägrade envist att stiga åt sidan. Hennes instinkt rådde henne att hålla sig kvar på banvallen för där kunde hon fly undan snabbast och hon förstod inte att rälsbussen inte kunde förfölja henne ut på myrarna.

Det blev mycket "dunkidunk" för här var det ingen helsvetsad räls med betongsliprar utan rälsen var spikad i träsliprar och hade rejäla utvidgningszoner. Luffarn blev förflyttad en 50 år tillbaka i tiden.

"Wenn jemand eine Reise tut" hette en gammal lärobok i tyska från den tid som vi nu håller på att förflytta oss till. Vi steg av tåget, bland annat i Östersund och gick där en dag på frilufsmuseet Jamtli. Där fick Luffarn glädjen av att träffa kollegan länsveterinär Folke Nilsson under tjänsteutövning. Året var 1956 och länsveterinären var klädd i lågskor, brun kostym, skjorta, slips och givetvis hatt. En stram imposant figur med stor auktoritet. Hans uppgift denna dag var att inspektera Konsums nya fina varubuss för livsmedel. Konsumföreståndaren var klart skärrad över besöket. Nilsson var belåten över att handduken vid det emaljerade handfatet var våt vilket han tolkade som att handtvätt hade förekommit. Däremot reagerade han starkt på att märkningen av handduken inte var Konsums utan föreståndarens mamma. Man kunde ju därför inte veta vad handduken varit utsatt för i ett

tidigare skede. Kasslern var oinslagen, vilket herr veterinären bistert noterade i sitt protokoll. Stångkorven var väl inslagen i genomskinlig mjukplast och man kan väl konstatera att Jämtland i det här fallet var långt före sin tid. På slutet kom emellertid generalangreppet och föreståndaren skalv i benen. Det fanns ingen egenkontroll. Länsveterinär Folke Nilsson var verkligen en föregångsman med tanke på att den författningssenliga systematiserade egenkontrollen inte kom förrän på 1980-talet om Luffarn minns rätt.

Resan fortsatte sedan i nutid och de hamnade så småningom långt uppe i "sameträsket", "lappträsket" vågar man väl inte skriva för då blir man väl åtalad för missfirmelse av folkgrupp. Lappträsk vågar man däremot skriva för det är namnet på en ort från vilken för övrigt en känd militärveterinär stammar.

Längst upp bröt de "backpackandet" och hälsade på en vän och kollega. Vidderna är här storslagna, forsarna strida och mängden av förkrympta martallar oändlig. Därefter dunkade de sig hemåt igen.

ANDERS "LUFFARN" SANDBERG

noterat

Ny specialist i klinisk patologi på UDS

Veterinär Emma Strage har klarat sin europeiska specialistexamen och blivit diplomate i klinisk patologi, meddelade Universitetsdjursjukhuset (UDS) vid SLU den 12 oktober. Hon kan därmed lägga till titeln DiplECVCP till sin övriga meritlista. Hon har tidigare även disputerat inom endokrinologi och kommer att vara ansvarig för hormondiagnostiken vid Klinisk kemiska laboratoriet på UDS. Emma är den fjärde svenska veterinären som uppnår diplomate-status i klinisk patologi efter att ha genomgått sin utbildning vid Klinisk kemiska laboratoriet. UDS är den enda utbildningsplatsen i landet där det bedrivs specialistutbildning inom detta ämne.

Universitetsdjursjukhusdirektör Henrik Ericsson gratulerar den nya diplomate-medarbetaren vid UDS.

Foto: Viktor Wrangé/SLU

Emma Strage, UDS, klarade sin europeiska specialistexamen och har nu blivit diplomate i klinisk patologi.

– Att ständigt ha både studenter och residents på olika nivåer under utbildning höjer kvaliteten på verksamheten, kommenterar han. ■

PERSONNOTISER

Födelsedagar i december 2017

Den veterinär som inte önskar få sin födelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två och en halv månader före födelsedagen.

KNUT BAKKE GYLLENBERG, Linköping, 50 år den 1/12

CATHERINE GAUTSCHI, Schweiz, 80 år den 2/12

ANNIKA JONASSON, Västra Tunhem, 50 år den 3/12

GÖRAN SANDH, Uppsala, 70 år den 4/12

KATHARINA EHRENSVÄRD NORIN, Boden, 60 år den 4/12

MATHILDA GIERTZ, Bro, 50 år den 7/12

ELISABETH PERSSON, Almunge, 60 år den 8/12

KATARINA LJUNGCRANTZ, Karlskrona, 50 år den 10/12

KARL JOHAN WETTERWIK, Vallentuna, 50 år den 11/12

BUBA BADJIE, Bromma, 50 år den 12/12

INGELA LINDERSSON, Vingåker, 60 år den 14/12

INGER PISCATOR, Tierp, 70 år den 15/12

ANN-CHRISTIN HEINONEN, Västra Frölunda, 60 år den 15/12

EVA LUNDELL, Rimbo, 70 år den 16/12

MONA-LISA DAHLBOM-WIEDEL, Trelleborg, 60 år den 16/12

EVA DOVNER, Alnö, 60 år den 17/12

MICHAEL VON HOLTEN, Höllviken, 60 år den 18/12

MATTI OHLSEN, Hede, 50 år den 20/12

EVA DANIELSSON, Jönköping, 70 år den 21/12

CHRISTER NÄLSER, Djurås, 70 år den 30/12

Jobbat dygnet runt?

Läs mer om arbetstid på AVFs hemsida www.svf.se/sv/AVF under Arbetsmiljö.

SVENSK VETERINÄRTIDNING

Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: www.svf.se

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: johan.beck-friis@svf.se

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: suzanne.fredriksson@svf.se

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: brita.trybom@svf.se

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: info@exponera.net

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346-2250

UTGIVNINGSPLAN 2017–2018

Nr	UTGIVNING	ANNONS-STOPP	MANUS-STOPP
13/2017	19 DEC	28 NOV	21 NOV
1/2018	23 JAN	19 DEC -17	12 DEC -17
2	13 FEB	23 JAN	16 JAN
3	13 MAR	20 FEB	13 FEB
4	17 APR	20 MAR	13 MAR
5	15 MAJ	17 APR	10 APR
6	5 JUNI	15 MAJ	8 MAJ
7–8	3 JULI	7 JUNI	31 MAJ
9	4 SEP	14 AUG	7 AUG
10	25 SEP	4 SEP	28 AUG
11	23 OKT	2 OKT	25 SEP
12	20 NOV	30 OKT	23 OKT
13	18 DEC	27 NOV	20 NOV

SVENSK VETERINÄRTIDNING Prenumerationspris 2017

Sverige: 1 310 kronor + moms.

Europa: 1 660 kronor + moms i EU.

Utanför Europa: 1 810 kronor.

Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.

FACKPRESSUPPLAGA 2016
– 3 600 EX

Sileo®
dexmedetomidin

Jul och nyår närmar sig – många hundar behöver din hjälp!

Sileo® (dexmedetomidin) lindrar akut ångest och rädsla orsakat av ljud.

Sileo® (dexmedetomidin) 0,1 mg/ml munvätska för hund, ox, häst och svin. För lindring av akut ångest och rädsla som orsakas av ljud hos hund. Kontraindikationer: För ej ges till hundar med akuta kardiovaskulära sjukdomar. För ej ges till hundar med allvarig systemisk sjukdom (klassificerad som ASA III-IV) till exempel svårt eller bevisat i slutskedet. Använd inte vid överkänslighet mot den aktiva substansen eller mot några hjälpämnen. För ej ges till hundar som är tyngt smärtsamma eller tillgängliga. Baserad på DPC 2017-09-15. För ytterligare info se www.fass.se

equilis prequenza te

HELVIRUSVACCIN
MOT HÄSTINFLUENSA
OCH TETANUS

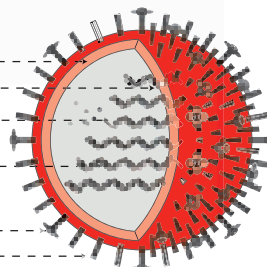
HELVIRUSVACCIN INNEHÅLLER:

Interna antigen

Matrix
M2-protein
RNA
Nukleoprotein
och polymeras

Externa antigen

Neuraminidas
Hemagglutinin

FLERA SKÄL ATT VÄLJA EQUILIS® PREQUENZA/-TE

- Helvirusvaccin – presenterar både interna och externa virusantigen för immunsystemet.¹⁻²
- Uppdaterad stam – clade 1 (South Africa/04/2003) – en av OIE rekommenderad stam.³
- Dokumenterad effekt mot aktuella cirkulerande stammar (clade 1 & 2).⁴⁻⁶
- Valmöjlighet – hästinfluensavaccinet som finns i både förfyllda sprutor⁷ och injektionsflaskor.

REFERENSER

1. Couch RB, et al. J Inf Diseases, 2013, 207:974-980.
2. Geeraerdt F, et al. 2008, PLOS Pathogens, 4, 1-8.
3. OIE Bulletin, 2017-2, 86-87.
4. Pouwels H, et al. Vet. Rec., 2014, doi: 10.1136/vr.101993.
5. MSD Animal Health. Report 2011;10R/0179.
6. Paillot R, et al. 2016, Proc. BEVA Congress, p. 96.
7. Makwana S, et al. Int J Pharma Investig. 2011;1:200-206.

Equilis® Prequenza, injektionsvätska, suspension, för häst, i.m. injektion. För aktiv immunisering av hästar mot hästinfluensa. Equilis® Prequenza Te, injektionsvätska, suspension, för häst, i.m. injektion. För aktiv immunisering av hästar mot hästinfluensa och tetanus. Senaste översyn av produktresuméer: 2013-04-10. Receptbelagda läkemedel. För mer info: www.fass.se.

